ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 70ον ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1934. Ἀριθ. 9.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΑΦΟΒΟΣ ΚΑΙ ΕΜΦΟΒΟΣ

«Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ».

(Ματθ. ι'. 28).

[Ἀνάγνωθι Ματθ. ι'. 1—39, Ἡσ. να' 7,8].

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέστελλε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅπως κηρύξωσιν ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰσραήλ, δι' ὧν ἔμελλεν αὐτὸς βραδύτερον νὰ διέλθῃ (Λουκ. ι'. 1), καὶ οὕτω πρετοιμάσωσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰς ἀναγκαίας νουθεσίας καὶ ὁδηγίας· ἐπειδὴ δὲ κίνδυνοι πολλοὶ καὶ δυσκολίαι ἀνέμενον αὐτοὺς καὶ ἀπειλαὶ καὶ διωγμοί, ὁ Κύριος προλαμβάνει καὶ ποιεῖ ταῦτα πάντα γνωστὰ εἰς αὐτοὺς καὶ παραθαρρύνει αὐτοὺς διὰ τῶν ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ λόγων: «Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων νὰ ἀποκτείνωσιν»· ἀλλὰ συγχρόνως παραινεῖ αὐτοὺς νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἔργον αὐτῶν, φοβούμενοι τὸν Θεόν: «Φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα νὰ ἀπολέσῃ ἐν τῇ γεέννῃ».

Ἀλλ' ὡς ἦσαν οἱ ἀπόστολοι ἐν τῷ κόσμῳ ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, οὕτως εἶναι καὶ πάντες οἱ γνήσιοι Χριστιανοὶ καὶ σήμερον καὶ ἀείποτε· διότι «καὶ πάντες οἱ θέλοντες νὰ ζῶσιν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, θὰ διωχθῶσιν», ἔγραφεν ὁ Παῦλος (Τιμόθ. Β'. γ'. 12). Ὡς ἐκεῖνοι ἐμισοῦντο ὑπὸ τοῦ κόσμου, οὕτω καὶ πάντες οἱ γνήσιοι Χριστιανοὶ οὐ μόνον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς σήμερον καὶ οἱ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀληθεῖς ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ θέλουσι μισηθῇ ὑπὸ τοῦ κόσμου. «Ἐπειδὴ δὲν εἶσθε ἐκ τοῦ κόσμου, ἔλεγεν ὁ Χριστός, ἀλλ' ἐγὼ σᾶς ἐξέλεξα ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο σᾶς μισεῖ ὁ κόσμος».

Κατὰ ταῦτα οἱ προκείμενοι λόγοι τοῦ Σωτῆρος, καίπερ εἰδικῶς εἰς τοὺς ἀποστόλους κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀναφερόμενοι, ἔχουσι σημασίαν παγκόσμιον καὶ ἀναφέρονται ἐπ' ἴσης καὶ εἰς ἡμᾶς πάντας, ὅσοι ὁμολογοῦμεν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Κύριον ὑμῶν καὶ Ἡγεμόνα, καὶ λέγομεν ὅτι εἴμεθα ὀπαδοὶ αὐτοῦ. Θὰ ἐξετάσω λοιπὸν τὸ προκείμενον χωρίον ὡς εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀναφερόμενον καὶ θέλω πειραθῆ νὰ ἐξαγάγω ἐξ αὐτοῦ πρακτικά τινα μαθήματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐμπράκτως νὰ ἐφαρμόσωμεν· διότι ἐὰν ἡ θρησκεία ἡμῶν ἀποτελῆται ἐκ νεκρῶν γνώσεων χωρὶς τῆς ζώσης ἐφαρμογῆς αὐτῶν, εἶναι θρησκεία νεκρά, εἶναι φενάκη

ἀπατῶσα ἡμᾶς αὐτούς, εἶναι προσποίησις ἀπατῶσα τὸν πλησίον ἡμῶν, εἶναι ὑπόκρισις μὴ δυναμένη ν' ἀπατήσῃ τὸν Θεόν, ποιοῦσα δὲ ἡμᾶς βδελυκτοὺς ἐνώπιον αὐτοῦ.

Οἱ προκείμενοι λόγοι τοῦ Σωτῆρος δύο ἐναντία πράγματα ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· δηλ. νὰ μὴ φοβῶνται, καὶ νὰ φοβῶνται· νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ φοβῶνται τὸν Θεόν.

Α'. Ὁ Χριστιανὸς ἄφοβος.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία προκαλοῦσα τὴν ἐκ μέρους τοῦ κόσμου ἀντίπραξιν, ἐπειδὴ οὐσιωδῶς ἀντιβαίνει εἰς τὸ γενικὸν πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὰς διαθέσεις, τὰ συμφέροντα· οὐδ' ὑπῆρξέ ποτε καιρός, καθ' ὃν ἐπεκράτησε φιλία καὶ συνεννόησις πλήρης μεταξὺ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐκ Θεοῦ θρησκείας. Ὁ κόσμος κανονίζει τὰς σχέσεις αὐτοῦ κατὰ ἰδιοτελεῖς ὅλως ἀρχάς. Τὶ νὰ φάγω, τὶ νὰ πίω, πῶς νὰ ἐνδυθῶ, πῶς νὰ σχηματίσω περιουσίαν ὑπέρογκον, πῶς νὰ ὑπερακοντίσω τοὺς ὁμοίους μου εἰς ἀξίαν καὶ ἱκανότητα, πῶς νὰ καταλάβω θέσιν ὑπέροχον καὶ οὕτως ἐπιβάλω τὴν θέλησίν μου ἐπὶ τῶν ἄλλων—τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ κοσμικῷ ἀνθρώπῳ καὶ διευθῦνον πᾶσαν κίνησιν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅλως ἐναντίον βίον· διότι ἐπιβάλλει τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν αὐταπαρνησίαν, καὶ ἀπαιτεῖ νὰ φροντίζῃ ἕκαστος περὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ ὡς καὶ περὶ ἑαυτοῦ, καὶ νὰ ἔχῃ ὡς κανόνα τῶν πρὸς αὐτὸν σχέσεών του τὸ δίκαιον καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἐν πᾶσι δὲ τὸ θέλημα αὐτοῦ νὰ ᾖ ὑποτεταγμένον εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ

Τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ κόσμος, βαδίζουσιν ὅλως ἐναντίαν ὁδόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον εἶναι νὰ συναντηθῶσι φιλικῶς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει ἐν ἑαυτῷ δύναμιν θείαν, δι' ἧς κατακτᾷ τὸν κόσμον καὶ κερδαίνει ὁσημέραι ἔδαφος, ὁ κόσμος θεωρῶν τὴν ἐκ τούτου προσγινομένην ἀπώλειαν προβαίνει εἰς ἐνεργητικὴν ἀντίπραξιν. Ὅτε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἐκήρυττον ἐν Φιλίπποις καὶ ἐθεράπευσαν τὴν κόρην τὴν ἔχουσαν πνεῦμα μαντικόν, οἱ κύριοι αὐτῆς ἐνήγαγον τοὺς ἀποστόλους πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ἐγκαλοῦντες ὅτι ἐξετάραττον τὴν πόλιν καὶ παρέδιδον εἰς αὐτοὺς ἔθιμα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι ν' ἀκολουθῶσιν, ὄντες Ῥωμαῖοι (Πράξ. ις'. 16 22). Καὶ ποῖα ἦσαν τὰ ἔθιμα ταῦτα τὰ ἀποτρόπαια καὶ ἀνάξια εἰς Ῥωμαίους πολίτας; ἦτο ὁ τίμιος καὶ εὐσεβὴς τρόπος τοῦ βίου καὶ ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὰ ὁποῖα δὲν συνεβιβάζοντο πρὸς τὸν ἔκλυτον καὶ ἀσεβῆ βίον τῶν Ῥωμαίων. Ὡσαύτως ὅτε ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος μετὰ μικρὸν ἐπεσκέφθη τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστόν, οἱ Ἰουδαῖοι, βλέποντες ὅτι ἡ νέα θρησκεία προέβαινε διαδιδομένη καὶ μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν καὶ πλησθέντες φθόνου, κατεδίωξαν σκληρῶς τὸν Παῦλον· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσι, συλλαβόντες δὲ τὸν ξενίζοντα αὐτὸν Ἰάσονα, κατήγγειλαν αὐτὸν εἰς τοὺς πολιτάρχας ὅτι ἐδέχθη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τοὺς ἀναστατώσαντες τὴν οἰκουμένην ὅλην (αὐτ. ιζ'. 1-7)· καὶ δὲν εἶχον ἄδικον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες ὅτι οἱ Ἀπόστολοι εἶχον ἀναστατώσῃ τὴν οἰκουμένην ὅλην. Μέχρι τότε τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἡδονὴ ἦσαν αἱ δύο κυριώτεραι δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι διηύθυνον τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἡ διδασκαλία τῶν

Ἀποστόλων ἠδυνήθη καθ᾽ ἅπασαν τὴν οἰκουμένην νὰ καθαιρέσῃ τὰς δύο ταύτας δυνάμεις καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὰς μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἁγιασμὸν τοῦ βίου. Ὡσαύτως ὅτε ὁ Παῦλος ἦτο ἐν Ἐφέσῳ, Δημήτριός τις ἀργυροκόπος, ὅστις κατεσκεύαζε ναοὺς ἀργυροῦς τῆς Ἀρτέμιδος, βλέπων ὅτι ἐκ τῆς διαδόσεως τῆς νέας θρησκείας παρεβλάπτοντο τὰ ἑαυτοῦ συμφέροντα, ἐξήγειρε τοὺς ἑαυτοῦ ὁμοτέχνους καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐὰν μὴ ἦτο ὁ γραμματεὺς τῆς πόλεως ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ συνετός, σφαγή τις μεγάλη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ἐτελεῖτο κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Κόσμος καὶ Χριστιανισμὸς εἶναι δύο ἀρχαὶ ἐχθρικαὶ πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἡ σύγκρουσις αὐτῶν ἄφυκτος· ἡ δ᾽ ἐκ μέρους τοῦ κόσμου ἀντίπραξις φυσικῶς ἐκδηλοῦται διὰ καταδρομῆς τῶν ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες πειρῶνται διὰ πλήρους ὑποταγῆς εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ καὶ ἐντολὰς νὰ συντελῶσιν εἰς ἐξάπλωσιν τῆς βασιλείας αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ὁμοίων των. Ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας προῆλθον οἱ δέκα μεγάλοι διωγμοὶ κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἑκατονταετηρίδας, καθ᾽ οὓς ἀναρίθμητα πλήθη ἐμαρτύρησαν καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν ἐπεσφράγισαν τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀλλὰ μήπως μετὰ ταῦτα ἡ καταδρομὴ τοῦ κόσμου κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἔπαυσε; μήπως δὲν ἐπανελήφθη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα; μήπως καὶ σήμερον ἔτι δὲν ἐξακολουθεῖ ὑπὸ διαφόρους ὄψεις; Ἡ πάλη μεταξὺ κόσμου καὶ Χριστιανῶν δὲν εἶναι παρελθόν τι πρᾶγμα· ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον· ἔχει ἱστορίαν δέκα ἐννέα ὅλων αἰώνων, καὶ ἀκόμη ἡ τελευταία σελὶς τῆς ἱστορίας ταύτης δὲν ἐγράφη. Καὶ σήμερον ἔτι ὁ κόσμος ἀντιπράττει κατὰ τῆς διαδόσεως τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ γνησίου, τοῦ ἀκραιφνοῦς Χριστιανισμοῦ. Εἶσαι ἄσωτος; ὁ κόσμος σὲ ὀνομάζει ἐλευθέριον· εἶσαι φιλήδονος; σὲ δικαιώνει ὡς ὑποτασσόμενον εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως· εἶσαι κερδοσκόπος; σὲ ἐπαινεῖ ὡς ἱκανόν· εἶσαι αἰσχρολόγος; σὲ ἀποκαλεῖ εὐφυῆ· ὅ,τιδήποτε κακὸν ἰδίωμα ἔχεις, ὁ κόσμος εἶναι πρόθυμος νὰ σὲ δικαιώσῃ καὶ νὰ σὲ κρίνῃ ἄξιον τῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως αὐτοῦ, ἐὰν μόνον τὰ κακά σου ἰδιώματα δὲν προχωρῶσιν εἰς τὸ ἔπακρον. Ἀλλά, ἀποφασίζεις νὰ εἶσαι αὐστηρὸς ἐν τῷ βίῳ σου; σὲ ἐμπαίζουσιν ἀποκαλοῦντες ἀσκητήν· ἀποφεύγεις τὴν ματαίαν σπατάλην; σὲ ὀνομάζουσι φιλάργυρον· δὲν δέχεσαι νὰ ἀδικήσῃς τὸν πλησίον σου; σὲ νομίζουσιν ἀνόητον· ἀποφεύγεις τὰς ματαιολογίας καὶ αἰσχρολογίας; σὲ ἀποκαλοῦσι σεμνότυφον· ἀποδέχεσαι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς σωτῆρά σου καὶ στηρίζεις εἰς αὐτὸν πᾶσαν τὴν ἐλπίδα σου; σὲ ἀποκαλοῦσι μωρόπιστον. Καὶ δὲν περιορίζονται μόνον εἰς δυσφημίαν καὶ ὀνειδισμόν, ἀλλὰ προβαίνουσι καὶ εἰς ἐχθρικὰς ἐνεργείας παντὶ τρόπῳ ἐνοχλοῦντές σε καὶ βλάπτοντες, ὅπως σὲ ἐξαναγκάσωσι ν᾽ ἀφήσῃς τὴν καλὴν ὁδόν, ἐφ᾽ ἧς ***ὀλίγοι τινὲς*** βαδίζουσι, καὶ ἀκολουθήσῃς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδόν, ἐφ᾽ ἧς αὐτοὶ καὶ «ὅλος ὁ κόσμος» εὑρίσκονται.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προεγίνωσκεν ὅτι τοιαῦτα ἔμελλον ν᾽ ἀκολουθήσωσι τοὺς γνησίως πιστεύοντας εἰς αὐτὸν καὶ κατὰ πάντα ἀκολουθοῦντας τὰς διδασκαλίας του, καὶ διὰ τοῦτο κατέστησε προσεκτικοὺς ἐκ τῶν προτέρων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Ὁ Χριστὸς οὐδένα ἐκολάκευσεν ὅπως ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτόν· εἰς οὐδένα ὑπέσχετο ἀναπαύσεις ἢ δόξαν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων ἢ πλοῦτον ἢ ἀπο-

λαύσεις· ἀλλ᾿ εἰς τοὺς προσερχομένους ὅπως ἀκολουθήσωσιν αὐτῷ ἔλεγεν: «Αἱ ἀλώπεκες ἔχουσι φωλεάς, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις ἀλλ᾿ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν του» (Ματθ. η΄. 20). «Ἐὰν ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς θέλουσι διώξῃ» (Ἰω. ιε΄. 20), «ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θὰ ἔχητε θλῖψιν» (αὐτ. ις΄. 33)˙ καὶ ἤδη εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ προλέγει ὅτι ἔμελλον οἱ ὁμοεθνεῖς αὐτῶν νὰ ποιήσωσιν αὐτοὺς ἀποσυναγώγους καὶ νὰ ἐγκαλέσωσιν αὐτοὺς ἐνώπιον βασιλέων καὶ ἡγεμόνων, καὶ ὅτι ἔμελλον νὰ μαστιγώσωσιν αὐτοὺς καὶ νὰ διώξωσιν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Καὶ πρὸς ἡμᾶς δὲ σήμερον τὰ αὐτὰ λέγει, διὰ νὰ γινώσκῃ ἕκαστος ὅτι ἄνευ θυσιῶν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ μέρος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πάσης ταύτης τῆς ἐκ μέρους τοῦ κόσμου καταδρομῆς φυσικὸν ἀποτέλεσμα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ***φόβος***˙ καὶ κατὰ τοῦ ἐπικινδύνου τούτου αἰσθήματος ὁ Χριστὸς ὁμιλεῖ λέγων: «Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων νὰ ἀποκτείνωσιν».

Εἶναι ἐπικίνδυνον τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ φόβου, διότι δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ τῶν φρονημάτων αὐτοῦ. Ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες καθ᾿ ἑαυτοὺς εἶναι πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐσωτερικῶς ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν ἐπιδοκιμάζουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀποδέχονται αὐτήν˙ ἀλλ᾿ ὁ φόβος τῆς ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων χλεύης ἢ ἐναντιώσεως ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ μὴ ὁμολογῶσι καὶ ἐξωτερικῶς τὸ ἑαυτῶν φρόνημα. Ἀλλὰ δύναται ἆρά γε ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πολὺ πιστεύων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ὅταν συνειθίσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ κόσμου ἀπόκρυψιν τοῦ φρονήματος; Ἀδύνατον· ταχέως θὰ ἀρχίσῃ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ νὰ ἀπιστῇ, καὶ τότε ἡ παντελὴς ἔκπτωσις καὶ ἀπώλεια αὐτοῦ δὲν θὰ βραδύνῃ. Τούτου ἕνεκα ὁ Κύριος ἀποδοκιμάζει καὶ κατακρίνει τὸν φόβον τῶν ἀνθρώπων.

Φέρει δὲ καὶ λόγον ἰσχυρόν, ὅπως πείσῃ ἡμᾶς νὰ μὴ φοβώμεθα τοὺς ἀνθρώπους˙ διότι ἡ μεγίστη βλάβη, ἣν δύνανται νὰ προξενήσωσιν εἰς ἡμᾶς εἶναι ἐλαχίστη δι᾿ ὄντα πεπροικισμένα μὲ ψυχὴν ἀθάνατον, μὲ ὕπαρξιν αἰώνιον˙ διότι πολὺ μικρὸν μέρος τῶν ἡμετέρων συμφερόντων εἶναι παραδεδομένον εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ κόσμου. Ἡ ζωή, ἡ ὑπόληψις, ἡ περιουσία, ἡ ἀγάπη καὶ περιποίησις τῶν περὶ ἡμᾶς, ταῦτα εἶναι πάντα ὅσα ὁ κόσμος δύναται ἴσως νὰ δώσῃ ἢ νὰ ἀφαιρέσῃ. Ἀλλὰ τί εἶναι ταῦτα παραβαλλόμενα πρὸς τὴν αἰώνιον ζωήν, πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀκατανόητον δόξαν, πρὸς τὸν πλοῦτον τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ χαρὰν καὶ εἰρήνην, ἅτινα θὰ εἶναι ἡ ἀναφαίρετος μερὶς ἡμῶν ἔν τε τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ;

Μὴ φοβηθῶμεν λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους˙ ἀλλ᾿ ἀκολουθήσωμεν ἐν πᾶσι τὸν Χριστόν, πιστεύοντες εἰς αὐτὸν καὶ δι᾿ αὐτοῦ μόνου ἐλπίζοντες τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Τὴν δὲ πίστιν ταύτην ἂς ὁμολογῶμεν παρρησίᾳ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἵνα οὕτω καὶ ἄλλους δυνηθῶμεν νὰ φέρωμεν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς σωτηρίου ἀληθείας.

(Ἐκ τοῦ ἔργου «Χριστιανικαὶ Μελέται», τόμ, Α΄.).

(συνέχεια)

Ξ. Π. Μόσχου.

ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΣ

«Ὁ δίκαιος θέλει ζήσει ἐκ πίστεως».
(Ρωμ. α'. 17).

«Δίκαιος», «Ζωή»; «Πίστις», εἶναι θέματα σπουδαιότατα δι' ἕκαστον φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Δίκαιος: Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀποκλειστικὴ ἰδιότης τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος Δίκαιος, ἐνῷ ἡ περὶ τοῦ ἀνθρώπου διακήρυξις τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅτι: «Δὲν ὑπάρχει δίκαιος οὐδὲ εἷς» (Ρωμ. γ'. 12). Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ἀδὰμ ἐν τῷ Παραδείσῳ, ὁλόκληρος ἡ φύσις καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου κατέστη ὅλως ἀντίθετος πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀποστρέφεται ὁ ἄνθρωπος πᾶν, τὸ ὁποῖον εὐαρεστεῖ εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ ζῇ ζωὴν τῆς ἰδικῆς του ἀρεσκείας, μὴ θέλων μήτε καὶ δυνάμενος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸ θέλημα καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Θεοῦ. Ὡς δοῦλος δὲ τῆς ἁμαρτίας εἶναι πλέον ξένος πρὸς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, πᾶν δὲ ὅ,τι προέρχεται ἐκ τῆς διεστραμμένης φύσεως, ὅσον ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ ἂν φαίνεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὡς ρυπαρὸν ἱμάτιον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἑπομένως δὲν δύναται δι' ἰδίων του ἔργων νὰ δικαιωθῇ ὁ ἄνθρωπος. Δικαιοῦται δὲ μόνον διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τετελεσμένον ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀντικαταστάτου ἡμῶν τιμωρηθέντος διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ἀναστάντος διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν, ὡς μαρτυρεῖται: «***Ὁ δίκαιος δοῦλος μου*** (ὁ Χριστὸς) ***θέλει δικαιώσει πολλοὺς διὰ τῆς ἐπιγνώσεως αὐτοῦ***» (Ἡσαΐα νγ'. 11, ἀνάγνωθι καὶ ὅλον τὸ κεφάλαιον).

Οὕτω λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἔργον Του λαμβάνει θέσιν ἀτόμου ***δικαιωθέντος*** ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καλούμενος εἰς νέαν καὶ ἁγίαν ζωήν. Πόσον οἰκτρῶς ἀπατῶνται οἱ ἐλπίζοντες εἰς τὰ καλά των ἔργα, τὰς ἀγαθοποιΐας των καὶ τὰ παρόμοια, ὅπως ἀξιωθῶσι τῆς σωτηρίας καὶ τῆς δικαιώσεως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀντάλλαγμα τῶν ἔργων τούτων! Ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι ***νεκρὰ*** διὰ τὸν Θεόν, ὡς προερχόμενα ἐκ τῆς παλαιᾶς φύσεως τοῦ πεπτωκότος Ἀδάμ, ἐνῷ ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας εἶναι ἁπλουστάτη καὶ σαφῶς διδάσκεται εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ διὰ διαφόρων παραδειγμάτων.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Παύλου εἰς τὸν δεσμοφύλακα τῶν Φιλίππων ἐρωτῶντα: «Τί πρέπει νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ;» ἦτο πολὺ σαφής: «Πίστευσον εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θέλεις σωθῇ». Ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τελώνης ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ δεδικαιωμένος, ἐνῷ ὁ καυχώμενος καὶ πεποιθὼς εἰς τὰ—κατ' αὐτὸν—καλά του ἔργα Φαρισσαῖος ἐξῆλθε μᾶλλον βεβαρυμένος. Ὁ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ λῃστὴς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Χριστοῦ καταφυγὼν ἄνευ ἔργων, ἀλλὰ δι' εἰλικρινοῦς πίστεως, ἐξησφάλισε τὴν θέσιν αὐτοῦ αὐθημερὸν ἐν τῷ Παραδείσῳ μετὰ τοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ. Ὁ Ἀβραὰμ ἐπίστευσε καὶ ἡ πίστις αὐτοῦ «ἐλογίσθη εἰς αὐτὸν εἰς δικαιοσύνην» (Ρωμ. δ'. 5) ὡς λέγει ὁ θεόπνευστος Λόγος.

Ζωή: Εἰς τὸν ὡς ἄνω διὰ πίστεως δεδικαιωμένον, τέως δὲ διὰ τὸν Θεὸν ***νεκρὸν*** ἀπόγονον τοῦ πεπτωκότος Ἀδάμ, ἔρχεται ἡ ἐπαγγελία: «Ὁ δίκαιος

θέλει ζήσει ἐκ πίστεως». Ὁ δωρεὰν διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ κηρυχθεὶς δίκαιος ζωοποιεῖται ὑπ᾽ Αὐτοῦ διὰ τῆς πίστεως ***εἰς ζωὴν νέαν καὶ ἁγίαν ἐν Χριστῷ*** (Ἰεζ. λζ΄. 25—28). «Διότι τόσον ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ΄. 16). Ὡς εἴδομεν, ὡς πρὸς τὴν ***σωτηρίαν*** δὲν χρειάζονται ***ἔργα,*** ἀλλὰ μόνον ***πίστις εἰλικρινής.*** Διὰ τὸν ἀξιωθέντα ὅμως διὰ πίστεως τῆς αἰωνίου ζωῆς ὡρισμένως τίθεται ὑποχρέωσις καὶ εὐθύνη ἀνάλογος νὰ ζῇ κατὰ Χριστόν, πράττων τὸ θέλημα Αὐτοῦ. Καὶ πρὸς τοῦτο δίδονται πλεῖσται θεῖαι ἐπαγγελίαι: «Καθὼς μὲ ἀπέστειλεν ὁ ζῶν Πατήρ, καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν Πατέρα καὶ σεῖς θέλετε ζήσει δι᾽ ***ἐμὲ»*** (Ἰωάν. ζ΄. 57). «Σεῖς δὲν ἐξελέξατε ἐμὲ ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξέλεξα ἐσᾶς καὶ σᾶς διέταξα διὰ νὰ ὑπάγητε σεῖς καὶ νὰ φέρητε καρπόν, καὶ ὁ καρπός σας νὰ μείνῃ. . . . . Ἐν τούτῳ δοξάζεται ὁ Πατήρ μου εἰς τὸ νὰ φέρητε καρπὸν πολὺν» (Ἰωάν. ιε΄. 16, 18).

Πόσον διάφοροι εἶναι αἱ βλέψεις τοῦ ἀνθρώπου περὶ τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς ἀπὸ τὰς βλέψεις τοῦ Χριστοῦ! Ὁ φυσικὸς καὶ μὴ ἀναγεννημένος ἄνθρωπος ἔχει ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς καὶ νὰ ζητῇ τὴν εὐτυχίαν του εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ προσκαίρου τούτου βίου, οὐδόλως σκεπτόμενος περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς ἀθανάτου αὐτοῦ ψυχῆς ἀλλὰ θυσιάζων πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον χάριν προσκαίρου ἀπολαύσεως. Τὸν τοιοῦτον ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ «***ἄφρονα***» ὀνομάζει. Ἐξ ἀντιθέτου, ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ἦτο ζωὴ ***ὑπηρεσίας,*** ζωὴ ***εὐεργεσίας,*** ζωὴ ***αὐτοθυσίας,*** ζωὴ ***τελείας ὑποταγῆς*** εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρός του, καὶ ***οὕτω*** εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιγείου του ζωῆς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Πατέρα του μετὰ παρρησίας: «Πάτερ, ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τελειώσας τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκας νὰ ἐκτελέσω» (Ἰωάν. ιζ΄. 4).

Ἡ ζωή, ἥτις χαρίζεται διὰ τῆς ἀναγεννήσεως εἰς τοὺς τέως νεκροὺς ἐν ἁμαρτίαις ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ, εἶναι ζωὴ ***αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ,*** ζωὴ ***θείας φύσεως,*** ζωὴ ***αἰώνιος,*** ζωὴ ***ἄφθονος,*** ζωὴ ***χαρᾶς,*** ζωὴ ***δυνάμεως,*** ζωὴ ***δοξολογίας,*** ζωὴ ***ὑπηρεσίας.*** «***Ὁ Χριστός, ἡ ζωὴ ἡμῶν***» (Ἰωάν. ιδ΄. 6, Κολοσσ. γ΄. 3—4 κτλ.). «Καὶ ἐν Αὐτῷ ἦτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ ζωὴ ἦτο τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων» (Ἰωάν. α΄. 4). Ἔχεις, φίλε ἀναγνῶστα, τὴν ζωὴν ταύτην; Ἡ ζωή σου εἶναι φῶς, διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς; Ἡ ζωή σου εἶναι σημαία ὑψωμένη ὑπὲρ τῆς ἀληθείας; Εἶναι «***ὀσμὴ ζωῆς πρὸς ζωήν***», ἢ «***ὀσμὴ θανάτου πρὸς θάνατον***» διὰ τοὺς σχετιζομένους μετὰ σοῦ; Ἡ ζωὴ αὕτη ἡ ἐν Χριστῷ εἶναι θείας φύσεως καὶ διακρίνει τοὺς σατανικοὺς ψιθυρισμοὺς τοῦ λογικοῦ καὶ ἀποκρούει αὐτοὺς διὰ τοῦ αἰωνίου καὶ ἀψευδοῦς Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Διαβόλου ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπέκρουσε τοῦτον. Καὶ ὁ τρεφόμενος καθ᾽ ἡμέραν διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ὑποσχέσεων Αὐτοῦ διὰ πίστεως αὐξάνει ἀπὸ δυνάμεως εἰς δύναμιν.

Πίστις: Ὡς ἐλέχθη, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δικαίωσις εἶναι διὰ πίστεως (Ρωμ. ε΄. 1) καὶ διὰ τῆς πίστεως πάλιν ἡ ἀποκτωμένη παρὰ τοῦ δεδικαιωμένου κατὰ χάριν ζωὴ ὑπηρεσίας αὐξάνεται, ὡς κατὰ Χριστὸν ζωή. Τί εἶναι λοιπὸν πίστις; Ἀντὶ παντὸς ἄλλου ὁρισμοῦ ἔχομεν τὸν θεόπνευστον ὁρισμὸν εἰς τὸ πρῶτον ἐδάφιον

τοῦ ἑνδεκάτου κεφαλαίου τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς: «***Εἶναι δὲ ἡ πίστις ἐλπιζομένων πεποίθησις, βεβαίωσις πραγμάτων μὴ βλεπομένων***». Ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἀγαθότητι προέβλεψε διὰ τὸν δεχθέντα τὴν ἐν Χριστῷ δωρεὰν προσφερθεῖσαν σωτηρίαν μίαν ὑψηλὴν θέσιν, προορίσας αὐτὸν νὰ ἦναι ***σύμμορφος τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ*** καὶ μέτοχος θείας φύσεως. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Θεὸς ἔχει δώσει πλείστας ὅσας ὑποσχέσεις καὶ ἐπαγγελίας, ὧν ἡ ἱκανοποίησις γίνεται μόνον διὰ πίστεως· ὅθεν ***ὁ πιστὸς καλεῖται, οὐχὶ εἰς ζωὴν ὄψεως, ἀλλὰ πίστεως.*** Ἡ βάσις τῆς πίστεως ἡμῶν εἶναι ἡ ***πιστότης τοῦ ὑποσχεθέντος, τὸ ἀναλλοίωτον τῆς φύσεως*** αὐτοῦ καὶ ***τὸ ἀψευδὲς τοῦ χαρακτῆρος*** Αὐτοῦ. Μὲ ἄλλας λέξεις, εἶναι ***Αὐτὸς ὁ αἰώνιος καὶ παντοδύναμος Θεός.*** Ὁ Θεός, ὅταν δίδῃ μίαν ὑπόσχεσιν, εἶναι τόσον πλησίον μας ὅσον καὶ ὅταν τὴν ἐκτελεῖ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χωρίσωμεν τὰς εὐλογίας, ἃς δίδει ὁ Θεός ἀπὸ τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ, ὅπως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χωρισθοῦν αἱ ἰδιότητες τοῦ ἡλίου — τὸ φῶς, ἡ θερμότης κλπ. — ἀπὸ τῆς πραγματικῆς παρουσίας αὐτοῦ. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Προχώρει εἰς ὅλους τοὺς πειρασμούς, τὰς θλίψεις, τὰς δυσχερείας, τοῦ βίου, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστεως ἐστραμμένους πρὸς ***Ἐμέ***». Τότε ἡ ψυχή σου θέλει ζήσει μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Θεοῦ· ἡ ψυχή σου ζῇ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ. Πιστεύεις ἀδιστάκτως εἰς Αὐτόν; εἰς τοὺς λόγους του; ἔχεις πεποίθησιν εἰς τὴν πιστότητα καὶ τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ; Πιστεύεις δὲ εἰς τὸν Σωτῆρα σου Χριστόν; Τότε θέλεις ἰδεῖ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου καὶ ἡ πίστις σου θὰ μεταβληθῇ εἰς δοξολογίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ θριαμβεύουσα πίστις. «Ἐν τῷ κόσμῳ θέλετε ἔχει θλίψεις ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ ἐνίκησα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ιϛ΄. 33). «Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α΄. Ἰωάν. ε΄. 4).

Αὕτη εἶναι ἡ μεγάλη μας παρηγορία. Ἂς μὴ νομίσῃ τις ὅτι εἶναι δύσκολον τὸ ζῆν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει μιᾶς ὑποσχέσεως. Τοὐναντίον, ἡ μεγίστη τῶν εὐλογιῶν εἶναι τὸ νὰ ζῇ τις ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, τοῦ ἀσαλεύτου βράχου. Πίστις ἁπλῶς εἰς ἕνα ἱστορικὸν Χριστὸν καὶ πίστις ἀόριστος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι θείας φύσεως πίστις. Δὲν ὠφελεῖ. Ἔχομεν ἀνάγκην προσωπικῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, πίστεως ζώσης, πίστεως εἰς σωτηρίαν καὶ ζωήν. Καλούμεθα εἰς ζωὴν πίστεως καὶ οὐχὶ ὄψεως, διότι τὰ μὲν βλεπόμενα εἶναι πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα εἶναι τὰ αἰώνια, τὰ πραγματικά. Ἔχομεν ἀνάγκην πνευματικῆς ὁράσεως, ὥστε πέραν τῶν διὰ τῶν φυσικῶν ὀφθαλμῶν βλεπομένων νὰ διακρίνωμεν τὰ μόνον διὰ τῆς πίστεως βλεπόμενα αἰώνια καὶ πραγματικά· Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Γιεζεὶ ἔβλεπον μόνον τὰ περικυκλώσαντα αὐτοὺς ἐχθρικὰ στρατεύματα· ὅθεν καὶ ἐδειλίασεν. Ἀλλ' οἱ πέραν τούτων ὁρῶντες ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἐλισσαίου ἐθεώρουν τὰ πρὸς προστασίαν τεταγμένα ἐπουράνια τάγματα ἵππων καὶ ἁμαξῶν πυρὸς (Β΄. Βασ. ϛ΄. 15-17)· ὅθεν καὶ εἰρήνην εἶχεν ἀσάλευτον. Ὁ δοτὴρ τῆς πίστεως εἶναι ὁ Χριστός· αὐτὸς εἶναι ὁ τρέφων καὶ ἐνισχύων καὶ αὐξάνων τὴν πίστιν, ὅσον καὶ ἂν ἦναι αὕτη ἀσθενής, ἀρκεῖ νὰ ἦναι ***εἰλικρινής.*** Τοιαύτην πίστιν εἶχεν ὁ βασιλικός, ὅστις ἐβίαζε τὸν Χριστὸν νὰ καταβῇ ταχέως πρὸ τοῦ νὰ ἀποθάνῃ τὸ παιδίον του. Τοιαύτην ἔδειξεν ὁ πατὴρ τοῦ κωφαλάλου παιδὸς μὲ

τό: «*Ἐὰν θέλῃς, δύνασαι νὰ τὸ θεραπεύσῃς*». Τοιαύτη ἦτο ἡ τῆς Μάρθας μὲ τό: «*Ὄζει ἤδη*», ἀλλὰ ταυτοχρόνως πόσον θαυμαστὴ εἶναι ἡ πεποίθησις τῆς Μάρθας εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅταν προσθέτῃ: «*Πλὴν καὶ τώρα δύνασαι νὰ ἀναστήσῃς τὸν ἀδελφόν μου*». Καὶ ἄλλα πλεῖστα ὅσα ἔχομεν παραδείγματα ἰσχυρᾶς καὶ ἀκλονήτου πίστεως — τῆς τοῦ ἑκατοντάρχου, τῆς Συροφοινίσσης, τῆς αἱμορροούσης, τῆς χήρας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ παρόμοια πολλά.

Τοιαύτης θριαμβευούσης πίστεως ἔχομεν ἀνάγκην ἡμεῖς διὰ τὰς οἰκογενειακάς μας δυσκολίας, διὰ τοὺς ἀτομικούς μας πειρασμούς, διὰ τὰς κοινωνικάς μας ἀνάγκας καὶ σχέσεις καὶ διὰ τὰς ἐνεργείας ἡμῶν ὡς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν μὴ γνωρισάντων τὸν Χριστόν, ὡς τὸν ἀτομικὸν αὐτῶν Σωτῆρα. Ἡ Μάρθα ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ τὴν νεκρανάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ της, διότι ἐπίστευεν ἀκραδάντως, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἤθελε ζητήσει ὁ Κύριος παρὰ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, ἤθελε λάβει. Καὶ ἡμεῖς πόσους πνευματικοὺς νεκροὺς ἔχομεν — γονεῖς, συζύγους, ἀδελφούς, τέκνα — ὧν τὴν πνευματικὴν ζωοποίησιν δικαιούμεθα νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ Κυρίου, πεποιθότες εἰς τὴν ρητὴν Αὐτοῦ ὑπόσχεσιν: «Ζητεῖτε καὶ θέλετε λάβει, ἵνα ἦναι πλήρης ἡ χαρὰ ὑμῶν» (Ἰωαν. ιστ΄. 24)· τὴν δὲ κραυγὴν τῆς πικρᾶς πείρας «Ὄζει ἤδη» δύναται ὁ Κύριος νὰ μετατρέψῃ εἰς αἶνον χαρᾶς μὲ τὴν ἐνθάρρυνσιν: «Δὲν σοὶ εἶπον, ἐὰν πιστεύσῃς, θέλεις ἰδεῖ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου;

Εἴθε ἡ ***πίστις*** νὰ ἦναι ἡ μερὶς πάντων ἡμῶν, ἵνα δι᾿ αὐτῆς δικαιωθέντες, ζῶμεν τοῦ λοιποῦ πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου. Ἀμήν.

Πλάτων Λεβίδης.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ **Φρειδερίκου Φάρραρ**

(κατ᾿ ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου.

Ἐνῷ ἡ πρώτη ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου ἀνεγνωρίσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὡς αὐθεντικὴ καὶ γνησία, ἡ δευτέρα ὑπ᾿ οὐδενὸς ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως τοῦ 1ου καὶ τοῦ 2ου αἰῶνος μ. Χρ. μνημονεύεται. Μήτε ὁ Πολύκαρπος μήτε ὁ Ἰγνάτιος μήτε ὁ Βαρνάβας μήτε Κλήμης ὁ Ρωμαῖος μήτε Ἰουστῖνος ὁ Μάρτυς μήτε ὁ Ἀντιοχείας Θεόφιλος μήτε ὁ Εἰρηναῖος ἢ ὁ Τερτυλλιανὸς ἢ ὁ Κυπριανὸς ἀναφέρουσιν αὐτὴν ἢ παραθέτουσι χωρίον τι ἐξ αὐτῆς. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν περιλαμβάνεται μήτε εἰς τὴν Συριακὴν Κ. Διαθήκην τοῦ 5ου αἰῶνος (τὴν λεγομένην «Peshito») μήτε εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἰταλικὴν (Λατινικὴν) Κ. Διαθήκην (τὴν πρὸ τῆς Βουλγάτας τοῦ Ἱερωνύμου ὑπάρχουσαν) μήτε εἰς τὸν Μουρατόρειον λεγόμενον Κανόνα. Ἀκόμη καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξαν-

δρεὺς φαίνεται γνωρίζων μόνον μίαν Ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου, ἀφοῦ εἰς τοὺς Στρωματεῖς του (γ΄. σελ. 552) λέγει: «Πέτρος ἐν τῇ Ἐπιστολῇ». Πρῶτος ὁ Ὠριγένης ἀναφέρει δευτέραν Ἐπιστολήν τοῦ Πέτρου, ἀλλ᾿ ὡς ἀμφισβητουμένης γνησιότητος, λέγων: «ἔστω δὲ καὶ δευτέραν, ἀμφιβάλλεται γὰρ» (παρ᾿ Εὐσεβίῳ, Ε. Ἱστ. 6, 25). Καὶ ὁ Εὐσέβιος φαίνεται ἀναγνωρίζων μόνον μίαν γνησίαν Ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου. Ὁ δὲ Μοψουεστίας Θεόδωρος καὶ ὁ Δίδυμος τὴν ἀπέρριπτον ὡς νόθον. Ἀφ᾿ ἑτέρου τὴν παρεδέχθησαν ὡς γνησίαν ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Βασίλειος, ὁ Ἱερώνυμος καὶ ὁ Αὐγουστῖνος, περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ 4ου αἰῶνος ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη συμπεριελήφθη εἰς τὰ κανονικὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης δι᾿ ἀποφάσεων τριῶν Συνόδων (Λαοδικείας, ἔτους 363, Ἱππῶνος, ἔτους 393 καὶ Καρχηδόνος, ἔτους 396).

Αἱ ἀμφισβητήσεις ἀφεώρων ὄχι τόσον τὸ ζήτημα τῆς θεοπνευστίας τοῦ περιεχομένου τῆς Ἐπιστολῆς, ὅσον τὸ ζήτημα τοῦ ἂν αὕτη πράγματι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Καὶ τοῦτο διότι ὁμολογουμένως τὸ λεκτικόν, τὸ ὕφος αὐτῆς διαφέρει τοῦ τῆς πρώτης Ἐπιστολῆς. Τὴν διαφορὰν ταύτην τοῦ ὕφους ὁ Ἱερώνυμος ἐξηγεῖ διὰ τῆς εἰκασίας ὅτι ὁ Πέτρος, μὴ ὢν κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐχρησιμοποίησε κατ᾿ ἀνάγκην Ἑλληνομαθεῖς μεταφραστάς, καὶ ὅτι ἄλλος ἦτο ὁ μεταφραστὴς τῆς α΄. καὶ ἄλλος τῆς β΄. Ἐπιστολῆς. Παρ᾿ ὅλα ταῦτα ὑπάρχουσι πολλαὶ χαρακτηριστικαὶ λέξεις καὶ ἰδιάζουσαι ἐκφράσεις, αἵτινες χρησιμοποιοῦνται εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐπιστολάς, καὶ αἵτινες σχεδὸν οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τῆς Κ. Διαθήκης ἀπαντῶσιν (1).

Ὅτι τὸ ὕφος ἐν γένει τῆς β΄. Ἐπιστολῆς διαφέρει τοῦ τῆς α΄. δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ καὶ παρετηρήθη ὑφ᾿ ὅλων τῶν ἑρμηνευτῶν, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων. Εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀναμφισβήτητον ὅτι παντὸς συγγραφέως τὸ ὕφος ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ θέματος καὶ τῶν περιστάσεων, ὑφ᾿ ἅς γράφει. Τὸ ὕφος τῆς Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου διαφέρει τοῦ τῆς Πρὸς Γαλάτας, καὶ ἀμφοτέρων τὸ ὕφος διαφέρει τοῦ τῶν Ποιμαντορικῶν λεγομένων Ἐπιστολῶν Ἐπίσης τὸ ὕφος τοῦ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου διαφέρει κατὰ πολὺ τοῦ ὕφους τῆς Ἀποκαλύψεως. Ὥστε ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕφους οὐδόλως ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ β΄ Ἐπιστολὴ δὲν εἶναι τοῦ Πέτρου. Οὔτε καὶ ἡ βραδύτης, μεθ᾿ ἧς κατετάχθη εἰς τὰ κανονικὰ βιβλία, εἶναι ἐπιχείρημα κατὰ τῆς γνησιότητος τῆς Ἐπιστολῆς. Τοὐναντίον, ἐὰν μετὰ τριῶν αἰώνων ἀμφιβολίας ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, τῇ γνωματεύσει τόσων κορυφαίων Πατέρων, ἐπὶ τέλους ἀπεδέχθη τὴν Ἐπιστολὴν ταύτην ὡς θεόπνευστον καὶ ὡς ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, τοῦτο εἶναι μᾶλλον ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη εἶχε καὶ ἔχει ἀξίαν πραγματικήν, ἥτις ὑπερίσχυσε τῶν ἀντιλογιῶν. Ἄλλως τε μήπως αὕτη ἦτο ἡ μόνη, ἥτις ἐβράδυνε νὰ

(1) Ὡς λ. χ. «ἀναστροφή, ἀναστρέφεσθαι» (Α΄. α΄. 15, 18, ἐπ. Β΄. β. 7, γ. 11), «ἐπόπτης, ἐποπτεύω (Α΄. 6΄. 3, γ΄. 2, Β΄. α΄. 16) «κομίζεσθαι» (Α΄. α΄. 9, ε΄. 4, Β΄ β. 13), «ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι» (Α΄. α΄. 19, Β΄. γ΄. 14), «πορεύεσθαι ἐν ἐπιθυμίαις» (Α. δ΄. 3, Β΄. β΄ 10, γ΄. 3), «ἀπόθεσις» (Α΄. γ΄. 21, Β. α. 14), «πέπαυται ἁμαρτίας» (Α. δ. 1, Β. β΄ 12), «ἄθεσμος» (Β΄. β΄. 7, γ΄. 17, «ἀθέμιτος» Α΄. δ. 3).

καταταχθῇ μεταξὺ τῶν κανονικῶν βιβλίων; Ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος ὁ Εὐσέβιος ἀναφέρει ὡς ἔργα «ἀντιλεγόμενα» τὰς ἐπιστολὰς Ἰακώβου, Ἰούδα, Πέτρου Β΄, Ἰωάννου Β΄. καὶ Γ΄., ὑπῆρχε δὲ ἀρκετὴ διαφωνία μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν (Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Συρίας, Ρώμης, κτλ.) ὡς πρὸς τὰ κανονικὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης, ἕως οὗ τέλος ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐτακτοποίησε τὸν Κανόνα, ὃν ἔπειτα παρεδέχθη ὁλόκληρος ἡ Ἐκκλησία Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Ἕτερον σοβαρὸν τεκμήριον τῆς γνησιότητος τῆς Ἐπιστολῆς εἶναι ἡ πρόδηλος ***ἀρχαιότης*** αὐτῆς. Ὅτι ἐγράφη πολὺ ἐνωρίς, ἐντὸς τοῦ 1ου αἰῶνος μ. Χρ., καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς φαίνεται ἀγνοῶν μερικὰ γεγονότα συμβάντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πέτρου: (α) Ἀγνοεῖ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἐν ἔτει 70 μ. Χρ. Ἐὰν ἡ Ἐπιστολὴ ἦτο νόθον κατασκεύασμα τοῦ 2ου αἰῶνος, ὁ συγγραφεὺς ἀσφαλῶς θὰ ὑπηνίσσετο τὸ κοσμοϊστορικὸν ἐκεῖνο γεγονός, ὅπερ ἐσημείωσεν ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, διότι ἔθεσε τέρμα εἰς πᾶσαν κίνησιν τῆς Ἰουδαϊζούσης μερίδος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐπίσης ὁ συγγραφεύς, ἐὰν ἐζήτει νὰ πλαστογραφήσῃ Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, δυσκόλως θὰ ἀνθίστατο εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ ἀναφέρῃ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡς ***προφητείαν*** τοῦ Ἀποστόλου, ἵνα οὕτω προσδώσῃ περισσότερον κῦρος εἰς τὴν Ἐπιστολήν. (β) Ὡσαύτως ὁ συγγραφεὺς προδήλως ἀγνοεῖ τὴν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1ου αἰῶνος ἀρξαμένην κίνησιν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ ***ἐπισκοπικοῦ*** ἀξιώματος ὑπεράνω τῆς ἀρχικῆς του μορφῆς ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας οἱ προεστῶτες αὐτῆς ἐλέγοντο ***πρεσβύτεροι*** ἢ ***ἐπίσκοποι*** καὶ ἦσαν ὅλοι ἴσοι. Εὐθὺς ὅμως μετὰ τὸν θάνατον τῶν Ἀποστόλων ἤρχισε μία κίνησις καὶ προσπάθεια ὅπως ἐκ τοῦ πρεσβυτερίου ἑκάστης κατὰ τόπους ἐκκλησίας ***εἷς μόνον*** λέγηται «ἐπίσκοπος», τιθέμενος ὑπεράνω τῶν συμπρεσβυτέρων του. Τὴν προσπάθειαν ταύτην βλέπομεν καθαρῶς ἐκδηλουμένην εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἰγνατίου, κατὰ δὲ τὸν 2ον αἰῶνα ἐγενικεύθη ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ὁ θεσμὸς τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὡς χωριστοῦ καὶ ἀνωτέρου τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρεσβυτέρου. Τοῦτον τὸν θεσμὸν φαίνεται ἀγνοῶν ὁ συγγραφεὺς τῆς προκειμένης Ἐπιστολῆς. (γ) Ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη, ἥτις ἀσχολεῖται διὰ μακρῶν μὲ τὰς τότε ἐπαπειλούσας τὴν Ἐκκλησίαν αἱρέσεις καὶ προφητικῶς μὲ τὰς μελλούσας νὰ ἀναφανῶσιν, ἀγνοεῖ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς μεγάλης αἱρέσεως τῶν Γνωστικῶν, ἥτις ἀνεφάνη καὶ διεδόθη κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα. Ἐξ ὅλων τῶν τεκμηρίων τούτων ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη πρὸ τοῦ ἔτους 70 μ. Χρ., ἤτοι, ζῶντος ἔτι τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὥστε θὰ ἦτο δύσκολον νὰ κυκλοφορήσῃ ὡς γνησία αὐτοῦ, ἐὰν ἦτο πλαστή.

Ἔτι ὅμως σπουδαιότερος λόγος ὑπὲρ τῆς γνησιότητος αὐτῆς εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη ἀπὸ ἀπόψεως πνευματικῆς ἵσταται εἰς ἐπίπεδον ἀπείρως ἀνώτερον ὅλων τῶν μὴ κανονικῶν συγγραμμάτων τοῦ 1ου καὶ 2ου αἰῶνος, ὅσα διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν. Ὄχι μόνον τὰ «ἀπόκρυφα» λεγόμενα συγγράμματα (ὡς τὸ Πρωτευαγγέλιον Ἰακώβου, αἱ Πράξεις Πέτρου, τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ

Νικόδημον καὶ τόσα ἄλλα πλαστογραφήματα τοῦ 2ου καὶ 3ου αἰῶνος), ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ γνήσια ἔργα τῶν Ἀποστολικῶν λεγομένων Πατέρων (Κλήμεντος Ρώμης, Πολυκάρπου, Ἰγνατίου, Ἰουστίνου Μάρτυρος) χωρίζονται ποιοτικῶς δι' ἀπείρου ἀποστάσεως ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴν ταύτην. Οὐδεὶς γνωστὸς Χριστιανὸς συγγραφεὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκτὸς τῶν Ἀποστόλων, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον τοῦ ἑπομένου αἰῶνος, ἦτο εἰς θέσιν νὰ συγγράψῃ τοιαύτην Ἐπιστολήν. Ἐὰν δὲ ὑπῆρχέ τις ἔχων τοσοῦτον θεόπνευστον κάλαμον, διατί δὲν συνέγραψε καὶ ἄλλα ἔργα ὑπὸ τὸ ἴδιόν του ὄνομα, πρὸς ὄφελος πνευματικὸν τῶν συγχρόνων του;

Ἀπέναντι λοιπὸν τοιούτων τεκμηρίων δὲν βλέπω ἄλλην ἐξήγησιν τῆς διαφορᾶς τοῦ λεκτικοῦ, ἀπὸ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἱερωνύμου. Πιστεύω ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη ὑπηγορεύθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου εἰς ἄλλην διάλεκτον εἰς ἕνα Ἑλληνομαθῆ μαθητήν του καὶ ἐγράφη ὑπὸ τούτου εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ὁ δὲ Ἀπόστολος ἔδωκεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ταύτην ἀπόδοσιν τῶν ἰδεῶν του τὴν ἐπίσημον ἔγκρισίν του. Ὅτι συνεγράφη πρῶτον καὶ ἐξεδόθη εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν καὶ μετεφράσθη βραδύτερον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν (ὡς ὑπέθεσάν τινες) δὲν μοὶ φαίνεται πιθανόν· διότι ἡ Ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται ὄχι μόνον πρὸς τοὺς ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐξ Ἐθνῶν Χριστιανούς, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἀραμαϊκήν.

Διὰ τῆς εἰκασίας ταύτης ἐξηγεῖται καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ ὕφους καὶ ἡ βραδύτης, μεθ' ἧς ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Χριστ. Ἐκλησίας, ὡς κανονικὴ καὶ θεόπνευστος. Ὅτι δὲ ἡ τελικὴ αὕτη κρίσις τῆς καθόλου Ἐκλησίας ἦτο ἀναπόφευκτος. προκύπτει ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. «Εἰς πᾶν τμῆμα αὐτῆς», λέγει ὁ Καλβῖνος, «διαλάμπει τὸ μεγαλεῖον τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ».

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Δ΄.

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ προσευχή.

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ, ὁμαδικὴ προσευχὴ παρουσιάζει περισσοτέρας δυσκολίας ἀπὸ τὴν ἀτομικήν, τὴν κατ' ἰδίαν προσευχήν. Ἓν ἐμπόδιον εἶναι ἡ δυσκολία τοῦ νὰ ἐξευρεθῇ ὥρα πρὸς τοῦτο κατάλληλος καὶ δυνατὴ δι' ὅλους, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ συγκεντρωθῶσιν. Ἐξ ἄλλου πολλοὶ δὲν ἐσυνείθησαν καὶ δειλιοῦν νὰ προσεύχωνται δημοσίᾳ, ἐνώπιον ἔστω καὶ ὀλίγων προσώπων, ἄλλοι πάλιν λόγῳ φυσικῆς τινος ἀδυναμίας, διστάζουν νὰ ἐπιχειρήσουν τοῦτο. Ὑπάρχει καὶ διαφορὰ γνωμῶν ὡς πρὸς τὸν καλλίτερον τρόπον τοῦ προσεύχεσθε δημοσίᾳ. Τινὲς θεωροῦν προτιμοτέραν τὴν χρῆσιν ὡρισμένων τύπων προσευχῆς, ἄλλοι δὲ προτιμοῦν τὴν ἐκ τοῦ προχείρου αὐθόρμητον ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων των.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οὐδεμία μορφὴ ὁμαδικῆς προσευχῆς ἠμπορεῖ νὰ ἀντι-

καταστήση τὴν κατ᾽ ἰδίαν προσευχὴν τοῦ ἀτόμου. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν ὑπὲρ τῆς συνηθείας τῆς ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς λόγοι ἰσχυροὶ καὶ πρωτίστως, ὁ Καταστατικὸς χάρτης ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται αὕτη—ἤτοι ἡ ρητὴ διαβεβαίωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.—***Ἐὰν δύο ἡμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ αἰτήσονται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμί, ἐν μέσῳ αὐτῶν*** (Ματθ. ιη´—19, 20).

Παρατηρήσατε ὅτι ἐδῶ, ὁ Κύριος ἡμῶν λέγων «δυὸ ἢ τρεῖς», ἀναφέρει τὸν κατώτερον ἀριθμὸν προσώπων ἀποτελούντων ἡνωμένην προσευχήν, ταυτοχρόνως δὲ παρέχει τὸν ἰσχυρότατον λόγον ὑπὲρ τῆς ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ***ἐνθαρρύνει*** τοὺς προσευχομένους ὁμοῦ, ἐνισχύουσα τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων, οἵτινες θεωροῦνται ἄξιοι νὰ ἑνώσωση τὰς δεήσεις των μετὰ τῶν δεήσεων τῶν ἄλλων ὑπὲρ πνευματικῆς εὐλογίας.

Ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ***προετοιμάζει*** τὴν ὁδὸν τῆς ἀναζωπυρώσεως—τῆς πνευματικῆς ἀναζωγονήσεως τῶν ἀτόμων καὶ τῶν μαζῶν. Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ἔχων πεῖραν τῆς ἀξίας τῆς ἡνωμένης προσευχῆς, ἔγραψεν: «Ἡ προσευχὴ μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς ἰδίας μας ψυχῆς... διότι εἶναι τὸ κάτοπτρον εἰς τὸ ὁποῖον βλέπομεν τὴν πραγματικήν μας κατάστασιν».

Ἔχει καὶ ἄλλο πολύτιμον ἀποτέλεσμα ἡ ἀπὸ κοινοῦ μετ᾽ ἄλλων προσευχή, ὅτι ***ἐπιφέρει συμφιλίωσιν*** μεταξὺ ἀτόμων, τοὺς ὁποίους ἐχώριζε ψυχρότης ἢ παράπονον, καὶ οἵτινες συνεδέθησαν διὰ τῆς προσευχῆς.

Ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ***ταπεινώνει*** καὶ ***συγκρατεῖ***. Διότι οἱ προσευχόμενοι μετ᾽ ἄλλων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζητήσωσι πράγματα ***ἰδιοτελῆ*** ἢ ***ἀνάξια Χριστιανοῦ.***

Ἀλλ᾽ ἔχει ἀκόμη ἡ ἡνωμένη προσευχὴ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀτόμου, ***ἐνισχύουσα*** τὴν ἀτομικὴν κατ᾽ ἰδίαν προσευχήν, ***αὐξάνουσα τὴν ἐπιθυμίαν τῆς προσευχῆς. Διδάσκει*** τὸν ἀρχάριον πῶς νὰ προσεύχηται καὶ διευρύνει τὸν κύκλον τῆς πνευματικῆς δυνάμεως εἰς τὸν προσευχόμενον. Ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ὀφείλει νὰ καταλήγῃ εἰς ἀποτελέσματα πνευματικὰ ὑψίστης σημασίας. Πρέπει νὰ παρασκευάζῃ τοὺς προσευχομένους ἀπὸ κοινοῦ, εἰς ***κοινὴν ἡνωμένην ὑπηρεσίαν.*** Πρέπει οἱ προσευχόμενοι ὁμοῦ καὶ νὰ ἐργάζωνται ὁμοῦ. Τότε μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἕπεται ἐξ ἀνάγκης, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ ἡνωμένη συνεργασία δὲν καταλήγει αὐθορμήτως εἰς ἡνωμένην προσευχήν. Ἐκ τῆς συνεργαρσίας δὲν ἕπεται καὶ ἡ σύσφιξις τοῦ δεσμοῦ τῆς ἡνωμένης προσευχῆς. ***Πρῶτον ἡ δέησις,*** ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ***ἱκεσία*** καὶ ***ἔπειτα*** ἡ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ ***ὑπηρεσία.*** Ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ἑνώνει τοὺς προσευχομένους εἰς τὸ νὰ ***ζητήσωσι βοήθειαν παρὰ τοῦ Θεοῦ.*** Ἡ ἡνωμένη ὑπηρεσία τοὺς ἑνώνει ***ὅπως βοηθήσωσιν τοὺς ὁμοίους των.***

Ἔχομεν τρανὰ παραδείγματα τῆς πνευματικῆς ἐνισχύσεως, ἥτις προκύπτει ἐκ τῶν ἡνωμένων δεήσεων τῶν πιστῶν, ἐκ τῆς ὁποίας πάλιν προκύπτει νέα πρόοδος εἰς τὴν πνευματικὴν ζωήν. Τοιαύτη δύναμις προέκυψεν ἐκ τῆς ἡνωμέ-

νης προσευχῆς τῶν μαθητῶν, ὅτε ἀνέμενον τὴν ἔκχυσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διὰ τῆς ἡνωμένης προσευχῆς τῶν ἀδελφῶν ὁ Πέτρος διεσώθη ἐκ τῶν δεσμωτηρίων τοῦ Ἡρώδου. Ἡ ἡνωμένη δέησις τῶν Ἰουδαίων ἔσωσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ἐπὶ Ἰωσαφάτ. Ἡ ἡνωμένη ἱκεσία τῶν εὐσεβῶν ἐπέφερε τὴν Ἰουδαϊκὴν μεταρρύθμισιν, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ προφήτου Νεεμία. Ἡ ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆ ἀπελευθέρωσε τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τῶν Φιλίππων. Ἡ ἀποστολὴ τῶν πρώτων ἱεραποστόλων πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς ὑπῆρξε συνέπεια τῆς ἡνωμένης προσευχῆς τῶν Χριστιανῶν. Αὕτη ἔφερε παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πρώτους Χριστιανοὺς εἰς τὰς δοκιμασίας των καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μαρτύριον. Καὶ ἅπασαι σχεδὸν αἱ πνευματικαὶ ἀναζωπυρώσεις, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων, ὀφείλονται εἰς τὴν ὁμαδικήν, ἡνωμένην προσευχήν. Δὲν ὑπῆρξε θρησκευτικὴ ἀναζωγόνησις, ἥτις νὰ μὴ προῆλθεν ἐκ τῆς ἰσχυούσης ἡνωμένης προσευχῆς.

Ὅπως ἀποβῇ ἀποτελεσματικὴ ἡ ἡνωμένη προσευχὴ ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ***ἑνότης πνευματική.*** Ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐπιστρέψαντες εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, «πάντες ἦσαν προσκαροῦντες, ὁμοθυμαδόν, τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει» (Πράξ. α´ 14). Ὁ δὲ Κύριος ἐδήλωσεν ὅτι «***Ἐὰν δύο ἡμῶν συμφωνήσωσι περὶ παντὸς πράγματος, οὗ ἐὰν αἰτήσονται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.***

Ἐξ οὗ εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ ***συμφωνία*** ἀποβλέπει ***εἰς αὐτὸ τὸ αἴτημα,*** ὑπὲρ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ ἱκεσία.

Προκειμένου περὶ τῶν συναθροίσεων ὑπὲρ πνευματικῆς ἀναζωγονήσεως, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ποθουμένου ἀποτελέσματος, ἀνάγκη νὰ ***διοργανωθῇ καταλλήλως*** ἡ ἡνωμένη προσευχή. Ὅπως εἰς ὅλας τὰς συγκεντρώσεις αἵτινες ἀποβλέπουν εἰς ἕνα σοβαρὸν σκοπὸν καὶ ἀποτέλεσμα, οὕτω καὶ ἴσως κατ᾿ ἰσχυρότερον λόγον, πρέπει νὰ καταβληθῇ πᾶσα φροντὶς καὶ προσπάθεια, ὅπως τὰ πάντα γίνωσιν ἐν καταλλήλῳ συνεχείᾳ καὶ σχέσεις. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐξέφρασεν ἐπίσκοπος Ἀγγλικανὸς εἰπών· «Δὲν ὑπάρχει πιθανότης νὰ ἐπιτύχῃ ἡ προσπάθεια ὑπὲρ ἡνωμένης προσευχῆς, ἂν δὲν θεωρηθῇ αὕτη ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ προετοιμασίαν σοβαρὰν καὶ ἐπίμονον ἐπιδίωξιν, δι᾿ ὅλης τῆς ἀποφασιστικότητος μὲ τὴν ὁποίαν χειριζόμεθα τὰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας θεωροῦμεν τὰ μάλιστα ἐνδιαφερούσας καὶ ἀναγκαίας».

Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς συναθροίσεως διὰ προσευχὴν ὁμαδικὴν ἐξαρτᾶται ***ἐκ τοῦ τρόπου*** τοῦ προσεύχεσθαι καὶ τοῦ ***θέματος*** ὑπὲρ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ δέησις.

Τὴν ἔναρξιν τῆς συναθροίσεως κάμνει ὁ διευθύνων αὐτήν, δι᾿ ὀλίγων λόγων εἰσαγωγικῶν. Μετὰ τοῦτο ἀκολουθεῖ σιωπηρὰ δέησις, διὰ τῆς ὁποίας ἕκαστος τῶν παρόντων ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, «τοῦ βοηθοῦ εἰς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν». Ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ κλεὶς ἥτις ἀνοίγει τὸν Οὐρανόν. Τὸ πνεῦμα ὑποβοηθεῖ τὴν πίστιν, ὅπως στρέψῃ τὴν κλεῖδα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τὸ αἴτημα ὑπὲρ τοῦ ὁποίου προσευχόμεθα· πρέπει νὰ πραγματοποιῶμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ***καὶ πρὸς ποῖον προσευχόμεθα.*** Πρὸς συγκέν-

τρωσιν τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ εἰσακούοντος τὴν προσευχήν, δίδεται μικρὰ ἀνάπαυλα ἥτις ἐξασφαλίζει τὴν ποθουμένην ἐπικοινωνίαν καὶ δίδει τὴν εἰρήνην τῆς καρδίας. Ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ζητῶμεν. Πρὸς αὐτὸν φέρομεν διὰ τῆς προσευχῆς τοὺς ἀδελφούς μας ἐπὶ τῆς ἀγκάλης τῆς πίστεως. Ὁ Ἑρρῖκος Δρώμμονδ ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ, ὅτι ὀλίγαι στιγμαὶ ἐπικοινωνίας τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ Κυρίου ἀξίζουν περισσότερον ἀπὸ μιᾶς ὥρας προσευχῆς κατὰ τύπους. Ὁ προσευχόμενος ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλων πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ἦναι εἰλικρινὴς καὶ σαφής, νὰ μὴ ἐξακολουθῇ νὰ λέγῃ ὅπως προλάβῃ καμμίαν παῦσιν τῆς προσευχῆς. Νὰ ἦναι φυσική, ὄχι ἐκζεζητημένη καὶ πολύπλοκος ἡ προσευχή. Ἃς ἔχωμεν ὑπόδειγμα τὸ ἀβίαστον καὶ σαφὲς τῶν προσευχῶν τοῦ Κυρίου, ὁσάκις προσηύχετο ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Ποῖα τὰ θέματα τῆς προσευχῆς; Πῶς πρέπει νὰ πλησιάζωμεν εἰς τὸν Θεόν; Πᾶσα ἀληθὴς προσευχὴ περιλαμβάνει αἶνον καὶ προσκύνησιν, ἐξομολόγησιν καὶ εὐχαριστίαν. Διότι πρέπει ὄχι μόνον νὰ αἰτῶμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναπέμπωμεν λατρείαν. Εἰς δὲ τὸν κύκλον τῶν αἰτημάτων ὀφείλομεν νὰ ἀφιερώνωμεν σημαντικὸν τόπον διὰ τὴν ***ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἱκεσίαν.*** Ὁ ἀληθῶς προσευχόμενος ἀγαπᾷ Κύριον τὸν Θεὸν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ του καὶ δέεται ὑπὲρ τοῦ πλησίον του ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Σήμερον ὁ προσευχόμενος φέρει τὸ φορτίον βαρέων προβλημάτων ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς χάριτος.

Ποῖα τὰ ἐμπόδια τῆς προσευχῆς; Εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα. Ἀπόδειξις τῆς εἰλικρινείας τοῦ αἰτοῦντος εἶναι ἡ προθυμία του εἰς τὸ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς ἐκβάσεως τοῦ αἰτήματος. Εἰλικρίνειαν ἔδειξαν οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι ἱεραπόστολοι τῶν νεωτέρων χρόνων, οἵτινες δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ ἀγρίων, ἀλλὰ μετέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰς μακρυνὰς ἐκείνας χώρας, καὶ εἰργάσθησαν εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Κυρίου, τὸν ἕτοιμον πρὸς θερισμόν Τοιουτοτρόπως συνετέλεσαν οἱ ἴδιοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προσευχῶν των.

Ὅσοι ὑπεξαιροῦν μέρος τοῦ καιροῦ τῆς προσευχῆς χάνουν τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτης. Οἱ δὲ ἐξοδεύοντες τὸν καιρόν των ἀφειδῶς εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀνευρίσκουν εἰς τὴν περίσσειαν τῶν εὐλογιῶν, αἵτινες ἦλθον εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν αἰτημάτων των.

Ἐν τέλει, ἓν παράδειγμα ὑποδεικνῦον τὴν συνεργασίαν τοῦ εἰλικρινῶς προσευχομένου, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς προσευχῆς.

Ὅτε πρὸ ἐτῶν ἐκτίζετο ἡ μεγάλη κρεμαστὴ γέφυρα ἥτις συνδέει τὴν πόλιν τῆς Νέας Ὑόρκης μὲ τὸ Βρουκλῖνον, ὑπεράνω τοῦ Ἀνατολικοῦ Ποταμοῦ, οἱ μηχανικοὶ ζητοῦντες νὰ θεμελιώσουν μίαν ἐκ τῶν μεγάλων βάσεων τῆς γεφύρας, προσέκρουσαν εἰς ἐμπόδιον —ἓν πλοῖον τὸ ὁποῖον εἶχε ναυαγήσει πρὸ καιροῦ καὶ εὑρίσκετο ἤδη στερεὰ ἐμπεπηγμένον ἐντὸς τῆς πετρώδους ἰλύος τοῦ βυθοῦ. Ὅλαι αἱ προσπάθειαί των ὅπως ἐκτοπίσουν τὸ ναυάγιον ἐματαιώθησαν, οὔτε κἂν νὰ τὸ κινήσουν ἠδυνήθησαν καί, πρὸ τοῦ ἐμποδίου τούτου ἔμειναν ἄπρακτοι καὶ ἀμήχανοι, ὅτε ὁ δεύτερος μηχανικὸς ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ὅπως δοκιμάσῃ μίαν μέθοδον ἰδικήν του. Ἡ ἄδεια τῷ ἐδόθη. Γύρω εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἦσαν

ἠγκυροβολημέναι πολλαὶ μαοῦναι, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἔλθει φορτωμέναι ὀγκολίθους διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν στύλων τῆς γεφύρας. Ὁ νέος συνέδεσε τὰς μαοῦνας πρὸς τὸ ναυάγιον καὶ ἀνέμεινε τὴν ὕψωσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, ὅστις συνεκοινώνει μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καὶ ἐδέχετο τὴν παλίρροιάν του. Κατὰ ἐξάωρον. Ἤρχισαν νὰ ὑψοῦνται καὶ ὑψούμεναι ἐσήκωσαν τὰς φορτηγίδας ἕωσοῦ ἀπεσπάσθη τὸ ναυάγιον ἀπὸ τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀφέθη τὸ μέρος ἐλεύθερον, ὥστε τὸ ἔργον ἐπροχώρησεν ἀκωλύτως καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ γέφυρα ἐπερατώθη.

Φίλοι μου, ὑπάρχουν τινές, τελείως βυθισμένοι εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἁμαρτίας, τοὺς ὁποίους θέλομεν νὰ σώσωμεν. Πρέπει νὰ συνδέσωμεν ἑαυτοὺς πρὸς αὐτούς, διὰ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀγάπης καὶ νὰ προσευχηθῶμεν ὅπως ἡ παλίρροια τοῦ Θεοῦ πρῶτον ὑψώσῃ ἡμᾶς εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον πνευματικόν, ἐφ᾽ ὅσον δὲ ὑψούμεθα ἡμεῖς, δὲν θὰ ὑψωθῶσιν ἄραγε καὶ ἐκεῖνοι;

R. P. Wilder.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ ΕΚΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἡ διεθνὴς διασπορά των.

Προχωροῦμεν τώρα νὰ ἴδωμεν τὴν μετέπειτα ἱστορίαν των ὡς περιγράφεται ἐν τῇ προφητείᾳ, καὶ παρατηροῦμεν ἐν πρώτοις τὴν διασποράν των εἰς τὰ ἔθνη. «Καὶ θὰ σὲ διασπείρῃ ὁ Κύριος εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς» (Δευτ. κη΄. 64). «Καὶ θὰ σᾶς διασπείρω μεταξὺ τῶν ἐθνῶν» (Λευϊτ. κστ΄. 33). Οἱ λόγοι οὗτοι ἐξεπληρώθησαν τόσον ἐπακριβῶς, ὥστε ἡ διασπορὰ τῶν Ἑβραίων ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἓν ἀπὸ τὰ κοινὰ γεγονότα τῆς ἱστορίας. Ὁ Ἑβραῖος ὑπάρχει εἰς ὅλας τὰς χώρας ἀπὸ βορρᾶ μέχρι νότου καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν. Ἀκόμη καὶ σήμερον ὅτε ἔχομεν ἐξοικειωθῆ μὲ τὴν ἀνάμιξιν τῶν ἐθνικοτήτων, ἡ διασπορὰ τῶν Ἑβραίων μᾶς ἐκπλήσσει. Εἰς οὐδὲν ἄλλο ἔθνος θὰ ἠδύναντο νὰ ἐφαρμοσθοῦν οἱ λόγοι οὗτοι. Πῶς συνέβη νὰ ἐκπληρωθοῦν τόσον ἀφθόνως ἐν τῇ τύχῃ ἐκείνου ἀκριβῶς τοῦ λαοῦ, περὶ οὗ ἐλέχθησαν; Αἱ ἐκπληρώσεις ἄλλων προφητειῶν συνέβησαν εἰς μεμακρυσμένην ἐποχὴν ἢ εἰς ἄλλας χώρας, ἐνῷ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν ἡ ἐκπλήρωσις συνετελέσθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας καὶ εἰς τὴν χώραν μας. Εἶναι ἐκπλήρωσις ἐκτυλιχθεῖσα πρὸ ἡμῶν, εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρὸ πολλοῦ γνωρίζομεν.

Ἡ διατήρησίς των.

Προεφητεύθη ἐπίσης ὅτι ἂν καὶ θὰ ἦσαν διεσπαρμένοι, θὰ διετηροῦντο. Ὅτι ἔθνος ἐστερημένον τῆς πατρικῆς του γῆς, περιπλανώμενον ἐφ᾽ ὅλης τῆς γῆς ἄνευ ἐθνικῆς στέγης, ἐστερημένον ἐπίσης τῶν κυριωτέρων τελετῶν τῆς θρησκείας

του ἥτις ἦτο τὸ κατ᾽ ἐξοχὴν μέσον τὸ διατηροῦν τὴν ἐθνικήν των ἑνότητα—τὸ ὅτι ἓν ἔθνος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὑρισκόμενον δὲν ἀπερροφήθη ὑπὸ τῶν λαῶν, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διέμενε, καὶ δὲν ἔπαυσεν ὑφιστάμενον ὡς αὐτοτελὴς καὶ χωριστὴ φυλή, ἀντιβαίνει πρὸς τὴν πεῖραν καὶ τὴν λογικήν. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ ἐκρίζωσις ἑνὸς λαοῦ ἀπὸ τῆς πατρικῆς του γῆς καὶ ἡ διασπορά του εἰς τὰ πέριξ ἔθνη, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τελείαν αὐτοῦ ἐξάλειψιν ὡς ἰδιαιτέρας φυλῆς. Ἐκεῖνος ὅμως, Ὅστις ἐξέδωκε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ Ἑβραίου, εἶπεν ἐπίσης: «Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐνῷ εὑρίσκονται ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, δὲν θέλω ἀπορρίψει αὐτούς, οὐδὲ θέλω βδελυχθῆ αὐτούς, ὥστε νὰ ἐξολοθρεύσω αὐτοὺς καὶ ματαιώσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτούς, διότι ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν» (Λευϊτ. κστ΄. 44). Καὶ ἐδῶ πάλιν συνέβη τὸ ἀπίθανον καὶ ἑπομένως τὸ ἀπολύτως ἀπρόβλεπτον. Οἱ Ἑβραῖοι ἐξερριζώθησαν ἐκ τῆς ἰδίας των γῆς καὶ διεσπάρησαν ἐφ᾽ ὅλης τῆς γῆς, οὐχ ἧττον ὅμως διετηρήθησαν. «Σφαγέντες κατὰ χιλιάδας ἀλλ᾽ ἀναβλαστάνοντες ἀπὸ τὸν ἀτελεύτητον κορμόν των, οἱ Ἑβραῖοι ἀναφαίνονται πανταῦ καὶ πάντοτε. Ἡ ἐθνική των ἀθανασία εἶναι τὸ πλέον ἀξιοπερίεργον πρᾶγμα διὰ τὸν ἱστορικὸν ἐρευνητήν, διὰ δὲ τὸν Χριστιανὸν ἀντικείμενον βαθέος καὶ εὐσεβοῦς θαυμασμοῦ» (Ἱστορία τῶν Ἑβραίων, τόμ. ΙΙ σελ. 398—399).

Τὸ τόσον ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς τοῦ νὰ διατηρῆται κεχωρισμένη τῶν ἄλλων φυλῶν εἶναι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων θαυμάτων τῆς ἱστορίας. Εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγήσωμεν ἓν τοιοῦτο φαινόμενον, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ προΐδῃ τις.

Ἡ ζωή των ἐν τῇ ξένῃ γῇ.

Ἡ ἱστορία των προλέγεται ἀκόμη λεπτομερέστερον. Καὶ βλέπομεν κατὰ πρῶτον ὅτι θὰ ὑπεχρεοῦντο νὰ μιανθῶσι μὲ τὴν εἰδωλολατρείαν. «Καὶ θέλει σὲ διασπείρει ὁ Κύριος εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς· καὶ θέλεις λατρεύσει ἄλλους θεούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἐγνώρισας σὺ οὐδὲ οἱ πατέρες σου, ξύλα καὶ λίθους» (Δευτ. κη΄. 64). Ἡ προφητεία, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν πρώτην των αἰχμαλωσίαν τὴν τῆς Βαβυλῶνος, λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Κύριος θέλει φέρει σὲ καὶ τὸν βασιλέα σου, ὅντινα καταστήσῃς ἐπὶ σέ, εἰς ἔθνος τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώρισας σὺ οὐδὲ οἱ πατέρες σου· καὶ ἐκεῖ θέλεις λατρεύσει ἄλλους θεούς, ξύλα καὶ λίθους» (Δευτ. κη΄. 36). Ἡ προφητεία αὕτη ἐξεπληρώθη κατὰ γράμμα ὅταν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ λαὸς ἀπήχθησαν εἰς Βαβυλῶνα. Ἐν τῇ ἄλλῃ ὅμως προφητείᾳ δὲν γίνεται μνεία περὶ βασιλέως, αἱ λέξεις δὲ «εἰς ἔθνος», εἰς τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς ἔφερεν ὁ Κύριος, ἀντικαθίστανται διὰ τῶν λέξεων «εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς!» Εἶναι φανερὸν λοιπὸν ὅτι ἡ ἄλλη προφητεία ὁμιλεῖ περὶ ἐποχῆς, καθ᾽ ἣν οἱ Ἑβραῖοι θὰ ἔζων ὑπὸ διαφορετικὰς συνθήκας, ἄνευ βασιλέως, καὶ θὰ διεσπείροντο ἐφ᾽ ὅλου τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Ἂν καὶ αἱ συνθῆκαι θὰ ἦσαν διαφορετικαί, πάλιν θὰ ἐλάτρευον ξένους θεούς. Ἡ προφητεία αὕτη ἐξεπληρώθη κατὰ πρῶτον ἐν τῇ χρησιμοποιήσει τοῦ φόρου τοῦ Ναοῦ δι᾽ εἰδωλολατρικοὺς σκοπούς. Ὁ Ναὸς τοῦ Καπιτωλίου

Διὸς κατεστράφη διὰ πυρκαϊᾶς τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν κατεκάη καὶ ὁ Ναὸς τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ δὲ φόρος ὁ πληρωνόμενος ὑπὸ παντὸς Ἑβραίου, ὁπουδήποτε καὶ ἂν διέμενε, πρὸς συντήρησιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ναοῦ, διετίθετο ὑπὸ τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ βωμοῦ τοῦ θεοῦ τῶν Ρωμαίων. Ματαίως ἠρνοῦντο οἱ Ἑβραῖοι τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου τούτου, ὁ ὁποῖος εἰσεπράττετο ἐπὶ μακρόν. Καὶ ὑπὸ τὸ δῆθεν Χριστιανικὸν καθεστὼς τῆς Ρώμης οὐδεμία ἐδείχθη ἀνεκτικότης πρὸς τοὺς Ἑβραίους, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἀκόμη καὶ εἰς σχετικῶς προσφάτους καιροὺς οἱ διωγμοὶ κατ' αὐτῶν ἐξηκολούθουν. Ὑπεχρεοῦντο νὰ προσκυνοῦν τὰ εἴδωλα τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Χριστιανισμοῦ, τὰ ὁποία οὔτε αὐτοὶ οὔτε οἱ πατέρες των εἶχον γνωρίσει.

Δὲν θὰ εἶχον ἀνάπαυσιν.

Κατόπιν ἔχομεν τὰς ἀκολούθους δύο προφητείας. «Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐθνῶν τούτων δὲν θέλεις εὑρεῖ ἀνάπαυσιν, οὐδὲ θέλει ἔχει στάσιν τὸ ἴχνος τοῦ ποδός σου. Ἀλλὰ θέλει σοὶ δώσει ὁ Κύριος ἐκεῖ καρδίαν τρέμουσαν καὶ μαραινομένους ὀφθαλμοὺς καὶ τηκομένην ψυχήν. Καὶ ἡ ζωή σου θέλει εἶσθαι κρεμαμένη ἐνώπιόν σου· καὶ θὰ φοβῆσαι νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ δὲν θέλεις πιστεύε εἰς τὴν ζωήν σου. Τὸ πρωῒ θέλεις εἰπεῖ, Εἴθε νὰ ἦτο ἑσπέρα! καὶ τὴν ἑσπέραν θέλεις εἰπεῖ, Εἴθε νὰ ἦτο πρωΐ! διὰ τὸν φόβον τῆς καρδίας σου, τὸν ὁποῖον θὰ φοβῆσαι, καὶ διὰ τὰ θεάματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, τὰ ὁποῖα θὰ βλέπῃς» (Δευτερ. κη'. 65, 67). «Καὶ θέλω σᾶς διασπείρει μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, καὶ θέλω σύρει ὀπίσω σας μάχαιραν» (Λευιτ. κστ'. 33).

Ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπενθυμίζουν οἱ λόγοι οὗτοι, εἶναι ἄνευ ἐξαιρέσεως ἡ φρικιαστικωτέρα καὶ συγκινητικωτέρα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι ἐπανάστασιν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, Αἴγυπτον, Κυρηναϊκὴν καὶ Κύπρον, ἡ ὁποία κατόπιν ἀφθόνου αἱματοχυσίας κατεστάλη. Ἐκ Κύπρου ἐξεβλήθησαν παντελῶς, δὲν τοῖς ἐπετράπη δὲ ποτὲ νὰ πατήσουν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς νήσου. Ἐὰν συνέβαινε νὰ ναυαγήσῃ Ἑβραῖος ἐπὶ τῶν ἀκτῶν της, ἀμέσως ἐθανατώνετο. Λέγεται ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν θανατωθέντων ἦτο ὅσος καὶ τῶν ἀρχικῶς διασωθέντων διὰ τοῦ Μωϋσέως, ἤτοι 600,000 ἄνδρες. Ὁλόκληρος ἡ ἱστορία των εἶναι ἱστορία διωγμῶν. Εἶχον καὶ περιόδους ἀναπαύσεως, ἀλλ' αὗται ἦσαν μόνον νηνεμίαι ἐν μέσῳ καταιγίδος. Εἶναι γνωστὸν πῶς ὑπέφεραν κατὰ τὰς Σταυροφορίας. Ὅτε Πέτρος ὁ Ἐρημίτης ὡδήγει τὰ στρατεύματά του διὰ μέσου τῆς Γερμανίας, φωνὴ ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα: «Διατὶ νὰ βαδίσωμεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἀφίνωμεν ὀπίσω μας χειροτέρους ἐχθρούς;» Τὸ μῖσός των τότε ἐξαπελύθη ἐναντίον τῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι ἀνηλεῶς ἐσφάζοντο.

Μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα ἐτῶν ἐξερράγη δεύτερος διωγμὸς κατὰ τῶν Ἑβραίων τῆς Γερμανίας, πλήθη δὲ λαοῦ πλήρη φανατισμοῦ διῆλθον τὰς πόλεις τοῦ Ρήνου καὶ ἐπανέλαβον τὰς πρώτας φρικαλεότητας. Ἐν Γερμανίᾳ ὑπέφεραν ἐπίσης εἰς κάθε λαϊκὸν κίνημα. Ὁ Μίλμαν λέγει: «Ὁσάκις φανατικὸς καλόγηρος ἐξήγειρε τὸν λαὸν εἰς κίνημα, ἢ ἐπήρχετο δημοσία τις συμφορά, ἐθεωρεῖτο ὡς

ὑπαίτιος ἡ δυστυχὴς αὕτη φυλή». Ὅτε ἐμαστίζετο ἡ Γερμανία ὑπὸ φοβερᾶς πανώλους, οἱ Ἑβραῖοι ἐθεωροῦντο ὡς πρόξενοι τῆς συμφορᾶς. Διάφοροι διαδόσεις ἐκυκλοφόρουν εἰς βάρος αὐτῶν, ὅτι ἐδηλητηρίαζον τὰς πηγάς, ὅτι ἐσταύρωναν παιδιά, κλπ. γινόμεναι δὲ εὐκόλως πιστευταί, ἐπηκολουθοῦντο ὑπὸ ἀγρίων ἐκδικήσεων. Διωκόμενοι ἐκ μιᾶς πόλεως ἔφευγον εἰς ἄλλην, καὶ οὕτω διεσπάρησαν ἐφ' ὅλης τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, Λιθουανίας καὶ Πολωνίας. Ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν εὐγενῶν, ἀνεθεματίζοντο ὑπὸ τῶν κληρικῶν, ἐμισοῦντο ὡς ἀνταγωνισταὶ εἰς τὸ ἐμπόριον» (Ἱστορία τῶν Ἑβραίων, ΙΙΙ σελ. 222—223). Τὸ φῶς τῆς Μεταρρυθμίσεως, ὅπερ ἀνέτειλε κατόπιν ἐπὶ τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ἔφερεν ἀναμφιβόλως ἀνακούφισιν εἰς τὰς τύχας τῶν Ἑβραίων ἐν Γερμανίᾳ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ· ἀλλ' ἐκ τῶν διαταγμάτων τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου βλέπομεν ὁποίαν σκληρὰν αὐθαιρεσίαν ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ ὁ βασιλικὸς οὗτος φιλόσοφος.

Ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι ἐξ ἴσου τρομερά. Ἐβασανίζοντο καὶ ἐκλέπτοντο ὑπὸ τῶν βασιλέων καὶ τῶν εὐγενῶν, καὶ ἐσφαγιάζοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἕως 1500 ἄνδρες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων των ἐφονεύθησαν εἰς ἕνα κίνημα ἐν Ὑόρκῃ τὸν 12ον αἰῶνα. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰῶνος ὁλόκληρος ἡ περιουσία των κατεσχέθη, καὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς χώρας ὑπὸ συνθήκας μεγίστης βαρβαρότητος. Δὲν ἐγένοντο ἐκ νέου δεκτοὶ εἰμὴ μόνον διαρκούσης τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Β΄.

Τὰ ἴδια ἔχομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν, ἐὰν στραφῶμεν πρὸς τὴν Γαλλίαν. Ἐπὶ μικρὸν διάστημα ἡ χώρα αὕτη ἦτο παράδεισος διὰ τοὺς Ἑβραίους. Εἷς ἐκ τῶν δύο Δημάρχων τῆς Narbonne ἦτο πάντοτε Ἑβραῖος, ἡ δὲ Ἑβραϊκὴ συνοικία τῆς Λυῶνος ἦτο τὸ ὡραιότερον μέρος τῆς πόλεως. Οἱ ἰατροὶ καὶ ὑπουργοὶ τῶν εὐγενῶν καὶ πριγκήπων, ὡς καὶ οἱ ἔμπιστοι σύμβουλοι τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Debonnaire ἦσαν Ἑβραῖοι.

Ἀλλ' ἡ ὑψηλή των θέσις καὶ ὁ πλοῦτός των συνετέλεσαν μᾶλλον εἰς τὸ νὰ ληστευθῶσι βραδύτερον καὶ καταπιεσθῶσιν. Ἐλεηλατήθησαν καὶ ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ τῶν υἱῶν τῶν εὐγενῶν, τοὺς ὁποίους εἶχον ὑπηρετήσει. Ὁ Φίλιππος Αὔγουστος ἐδήμευσεν ὅλην των τὴν περιουσίαν καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας. Κατόπιν τοῖς ἐπετράπη νὰ ἐπιστρέψωσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ παγιδευθῶσι καὶ πάλιν. Ὁ Λουδοβῖκος ὁ 8ος ἠκύρωσεν ὅλους τοὺς τόκους ἐπὶ τῶν χρεῶν τῶν ὀφειλομένων εἰς αὐτούς, καὶ τοὺς κατέστησε δούλους τῶν γαιοκτημόνων.

Τὸ 1239 ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ἠγέρθη ἐναντίον των, διαπράξας φοβερὰς φρικαλεότητας, ἐπαναληφθείσας καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς χώρας. Ἐν τέλει ἐξωρίσθησαν ἐκ τῆς Γαλλίας περὶ τὰ τέλη τοῦ 14ου αἰῶνος, τοῦ νόμου τῆς ἐξορίας των παραμείναντος ἐν ἰσχύϊ μέχρι τοῦ 1794.

Ἡ ἱστορία τῶν ὅσα ὑπέστησαν ἐν Ἱσπανίᾳ εἶναι ἔτι φρικωδεστέρα, ἀλλὰ τὴν παραλείπομεν.

Κατόπιν διακοπῆς, οἱ διωγμοὶ ἐπανήρχισαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Ρωσσίᾳ. Εἶναι γνωστὴ ἡ περιφρόνησις καὶ τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος ἐκεῖ καὶ ἀλλαχοῦ τρέφει κατὰ τῶν Ἑβραίων. Ὁ τρόμος τῆς καρδίας, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλησεν ὁ προφήτης, δὲν ἔπαυσεν οὔτε εἰς τὴν σήμερον ἐποχήν.

Συμπέρασμα.

Ἠρχίσαμεν μὲ τὸ ἐρώτημα: «Τί ἔχομεν νὰ εἴπωμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν προφητειῶν;» Ἐδόθη ἀπάντησις; Θὰ ὑπενθυμίσω εἰς τὸν ἀναγνώστην δύο τινά. Ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ὅλοι συμφωνοῦμεν—ἐπὶ τοῦ ὅτι, δηλαδή, οὐδεὶς δύναται νὰ ἄρῃ τὸν πέπλον τὸν καλύπτοντα τὸ μέλλον καὶ νὰ γίνῃ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος. Ὁ διορατικώτερος καὶ πλέον πεπειραμένος τῶν ἀνθρώπων δὲν δύναται νὰ προείπῃ ποία θὰ ἦναι ἡ πολιτικὴ κατάστασις οἱασδήποτε ἐκ τῶν κυριωτέρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης μετὰ 500 ἔτη ἢ τὴν προσεχῆ ἑκατονταετηρίδα, οὔτε κἂν νὰ ζωγραφίσῃ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὑρίσκεται ἡ ἀσημοτέρα πολίχνη μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα ἐτῶν. Ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, ὑπάρχουν ὅρια ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τοῦ μέλλοντος ἀπολύτως ἀπροσπέλαστα. Οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ προφητεύσῃ. Τοῦτο εἶναι τὸ ἓν σημεῖον, ὅπερ ὅλοι παραδεχόμεθα ὡς ἀναντίρρητον. Τὸ δεύτερον εἶναι ὅτι εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν σελίδων αὐτῶν ἀπεδείχθη ὅτι αἱ Γραφαὶ εἶναι γεμάται ἀπὸ γνησίας προφητείας. Προϊούσης τῆς μελέτης μας, κατέρρευσαν τὰ ἐπιχειρήματα τῶν σκεπτικιστῶν. Αἱ προφητεῖαι δὲν ἐγράφησαν μετὰ τὰ γεγονότα, τοῦτο δὲ ἀπεδείχθη, διότι περιωρίσαμεν τὴν παροῦσαν μελέτην εἰς προφητείας ἐκπληρωθείσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἔκτοτε. Ὥστε ἡ ἐκπλήρωσίς των δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν τύχην. Αἱ ἐξετασθεῖσαι προφητεῖαι δὲν εἶναι τυχηραὶ εἰκασίαι. Εἶναι αὗται τόσον πολλαὶ καὶ ποικίλαι, καὶ ἐν τοσαύτῃ λεπτομερείᾳ ἐκπληρωθεῖσαι, ὥστε τοιαύτη τις ἐξήγησις εἶναι ἀντίθετος πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθοῦν κατ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ προφητικαὶ εἰκόνες τῆς Ἰουδαίας καὶ τῶν Ἑβραίων, τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἔργου Του. Ἐὰν δὲ αἱ προφητεῖαι δὲν ἐγράφησαν μετὰ τὰ γεγονόνα καὶ δὲν ὀφείλωνται εἰς τύχην, δὲν μένει εἰμὴ μία μόνον ἐξήγησις, ὅτι εἶναι ***ἀποτέλεσμα προγνώσεως***. Μᾶς φανερώνουν ***νοῦν***, ὁ ὁποῖος συγκρατεῖ ὅλας τὰς γενεάς, παρελθούσας καὶ μελλούσας, καὶ ***σχέδιον*** τὸ ὁποῖον προχωρεῖ μὲν βραδέως, ἀλλ᾿ οὐχ᾿ ἧττον ἐκπληροῦται ἀσφαλῶς καὶ ὁλοκληρωτικῶς. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸν Θεόν. Ἀποδεικνύουν τὴν ὕπαρξίν Του.

Καὶ καθὼς ἀναγινώσκομεν τὰς προφητείας αὐτάς, μία ἄλλη μορφὴ ἀποκαλύπτεται. Εἶναι γεγονὸς ἀξιοσημείωτον ὅτι οἱ αἰῶνες δὲν ἐλησμόνησαν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Οὔτε οἱ διωγμοί, οὔτε αἱ δεισιδαιμονίαι, οὔτε αἱ διαστροφαὶ τῆς ἀληθείας ἴσχυσαν εἰς τὸ νὰ κάμουν τὸν κόσμον νὰ λησμονήσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐξακολουθοῦμεν ἀκόμη νὰ στρέφωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὴν Βηθλεέμ, τὴν Ναζαρέτ, τὴν Γαλιλαίαν, τὸν Γολγοθᾶν, τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Καὶ ὅπως ἡμεῖς στρέφομεν τὰ βλέμματά μας πρὸς τὸ παρελθόν, οὕτω πως οἱ πατριάρχαι καὶ προφῆται ἔβλεπον πρὸς τὸ μέλλον. Ἡμεῖς βλέπομεν τὸ παρελθὸν διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἱστορίας, ἐκεῖνοι ἔβλεπον τὸ μέλλον δι᾿ ἄλλου φωτός, τοῦ φωτὸς τῆς προφητείας. Εἴδομεν πῶς ἡ Παλαιὰ Διαθήκη λάμπει ἀπ᾿ ἀρχῆς μέχρι τέλους μὲ προρρήσεις περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, ἐκάμαμεν δὲ σύγκρισιν τῶν προφητειῶν μὲ τὰς ἐκπληρώσεις. Καὶ μόνη ἡ ἀδιάλειπτος μαρτυρία

τῶν Γραφῶν ὅτι Ἑβραῖος, Ἀπόγονος τοῦ Ἀβραάμ, θὰ ἐγίνετο φῶς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἡ φανέρωσις τοῦ φωτὸς τούτου, ὅπερ ρίπτει τὰς ἀκτῖνάς του ἐφ' ἡμῶν σήμερον, εἶναι ἀρκετὰ ὅπως ἐξαλείψωσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ χαρακτῆρός Του, τῶν παθημάτων Του, τῆς φύσεως τοῦ ἔργου Του ὑπὲρ ἡμῶν, ἀποτελοῦν θεμέλιον διὰ τὴν ἐλπίδα μας, τὴν ὁποίαν, ἕως οὗ τὰ πράγματα αὐτὰ ἀποδειθῶσι ψευδῆ, τίποτε δὲν δύναται νὰ διασαλεύσῃ.

Καὶ τώρα μία ἄλλη φωνὴ τῆς καρδίας εὑρίσκει ἀπάντησιν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ πλησιάσωμεν πρὸς τὸν Πατέρα μας καὶ τὸν Λυτρωτήν μας· διψῶμεν νὰ ὁμοιάσωμεν πρὸς αὐτούς. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, ζητοῦμεν φῶς, τὸ ὁποῖον νὰ Τοὺς ἀποκαλύψῃ. Ποῦ θὰ τὸ εὕρωμεν; Οὐχὶ εἰς τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαράμιλλον καὶ τὸ ὁποῖον ὡς σφραγίδα τῆς θείας αὐτοῦ προελεύσεως περιέχει γνῶσιν, δι' ἣν οὐδεὶς ἄνθρωπος ἠδυνήθη νὰ καυχηθῇ ποτέ; Ἐκεῖνος ὅστις ἐφρόντισε διὰ κάθε ἄλλην ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου, ἐφρόντισε καὶ διὰ ταύτην, τὴν βαθυτέραν καὶ ζωτικωτέραν ἀνάγκην ὅλων τῶν ἄλλων. Ἄς μὴ περιφρονήσωμεν τὸ δῶρον. Ἄς μὴ τὸ ἀμελήσωμεν. Εἶναι τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ, «ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ (σκοτεινῷ) τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν» (Β΄. Πέτρ. α΄. 19).

Γ. Κλάδης.

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Διήγημα τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 24ον

Ὁ Ἰούνιος, ἐκτελέσας τὸ μέρος τῆς συμφωνίας του μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους ἐκ Ρώμης πραιτωριανούς, ἐστάθη εἰς τὴν σκιὰν τῆς θύρας τοῦ κήπου, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι τὰ πράγματα ἔβαινον συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον. Ἤκουσε τὸν θόρυβον τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ὀξείας κραυγὰς τρόμου, διαταγὰς ἀποτόμους, καὶ τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων. Ἀπεμακρύνθη δὲ ὅταν ἤκουσε πλησιάζοντα τὸν βηματισμὸν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐκρύβη ὄπισθεν μιᾶς προεξοχῆς τοῦ ἀπέναντι μανδροτοίχου, ἐκ τῆς ὁποίας ἠδυνήθη ἀπαρατήρητος νὰ κατοπτεύσῃ τὴν συνοδίαν. Τοῦ ἐφάνησαν ὀλίγοι οἱ αἰχμάλωτοι, δὲν διέκρινε δὲ πρόσωπα εἰς τὸ σκότος, εἶδε μόνον, ὅτι δύο ἦσαν γυναικεῖαι μορφαί, ἡ μία ἐκ τῶν ὁποίων ἐβάδιζε μὲ βῆμα σταθερόν, κρατοῦσα ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸν πέπλον, ὅστις τὴν ἐκάλυπτε σχεδὸν μέχρι τῶν γονάτων.

«Ἡ Λυδία εἶν' αὐτή!» εἶπε καθ' ἑαυτόν, καὶ εὐχαριστημένος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκδικήσεώς του, ἔλαβε τὸν δρόμον πρὸς τὴν οἰκίαν του. Ἔφθασε μὲ αἰσθήματα ὄχι ἀμιγῆ ἀνησυχίας, τὴν ὁποίαν ἐπηύξησε τὸ σκότος εἰς τὸ ὁποῖον εὗρῆκε ταύτην βυθισμένην εὐθὺς ὡς εἰσῆλθε. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμέρισμα ἥναψε τὸν λύχνον, ἀλλὰ δὲν εἶδε οὔτε τὴν Ἐλισάβετ, οὔτε τὸν Ναδάβ. Νομίζων

δὲ ὅτι θὰ ἐκοιμῶντο, ἐπροχώρησεν ἡσύχως εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου, στρέψας τὸ φῶς τοῦ λύχνου πρὸς τὰς κλίνας. Εἶδε μόνον μίαν μορφὴν ἐκεῖ—τοῦ Ναδάβ.

Μὲ σπαρακτικὴν κραυγὴν τὸν ἐξύπνησε.

— Ποῦ εἶναι ἡ μητέρα σου;

— Ἡ μητέρα; . . . Μὰ δὲν ἦλθε ἀκόμη ἀπὸ τὴν σύναξιν;» εἶπεν ὁ Ναδάβ, ὀρθούμενος ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην καὶ τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Ἀπὸ τὴν σύναξιν! Πῆγε στὴν σύναξιν; ἀνέκραξεν ἔντρομος ὁ Ἰούνιος.

— Ναί, πατέρα. Ποῦ ἀλλοῦ νὰ πάῃ; Μόνον στῆς Λυδίας πηγαίνει, καὶ...

— Στῆς Λυδίας!! διέκοψεν ὁ Ἰούνιος. Ὤ, φρίκη! Λοιπὸν ἐκείνη ἡ ὑψηλὴ δὲν ἦτον ἡ Λυδία—ἦτον ἡ Ἐλισάβετ! ἐσκέφθη, καὶ βαρὺς ὠρυγμὸς ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ στήθους του.

Ἐκλονίσθη ἐκεῖ ποῦ ἔστεκεν· ἴλιγγος τὸν κατέλαβε, θὰ ἔπιπτεν, ἂν δὲν τὸν ἐκράτει ὁ Ναδάβ. Τὸν ἀπώθησε.

— Τρέξε, ἐπρόφερε μὲ φωνὴν ἠλλοιωμένην καὶ τρέμουσαν. Τρέξε στῆς Λυδίας καὶ μάθε τί ἔγεινε ἐκεῖ. Πᾶρε τοὺς ὑπηρέτας της καὶ ζήτησε καὶ εὗρέ την, ὅπου καὶ ἂν ἦναι.

Ὁ Ναδὰβ ἔγεινεν ἄφαντος καὶ ὁ Ἰούνιος συντετριμμένος κατέπεσεν ἐπί τινος καθίσματος, κρατῶν δὲ τὴν κεφαλήν του μὲ τὰς χεῖρας, προσεπάθει νὰ καταλάβῃ ὅλην τὴν συμφορὰν ἥτις τὸν εἶχεν εὕρει. Ἐκδικούμενος ὡς ἐνόμιζε τὴν Λυδίαν, εἶχε καταδικάσει τὴν σύζυγόν του εἰς τύχην ἄγνωστον μὲν ἀκόμη, ἀλλὰ πάντως τρομεράν. Ἀστραπηδὸν τότε διῆλθον διὰ τῆς μνήμης του λέξεις τινές, τὰς ὁποίας τὴν προτεραίαν ἤκουσεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ φρουράρχου, ὅστις ἐρωτηθεὶς διατὶ συλλαμβάνονται οἱ Χριστιανοὶ ἀπήντησε: «—Διότι ἔφθασε κατ᾿ αὐτὰς ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν μία γαλέρα φορτωμένη ἄγρια θηρία διὰ τοὺς ἀγῶνας τῆς Ρώμης. Καὶ τὰ θηρία αὐτὰ πρέπει νὰ τραφοῦν». Εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ ὑπαινιγμοῦ ἐκείνου τοῦ Ρωμαίου ἀξιωματικοῦ ἠνωρθώθησαν αἱ τρίχες τοῦ Ἰουνίου. Οἱ τρομεροὶ ἐκεῖνοι ὄνυχες καὶ ὀδόντες, τὰ χαίνοντα στόματα τῶν τίγρεων καὶ τῶν λεόντων θὰ κατεσπάραττον λοιπὸν τὰς ἁπαλὰς σάρκας τῆς ἀγαπημένης συζύγου του, τῆς ὁποίας τὰς ἀρετὰς ἀνεγνώριζε καὶ τὴν ὁποίαν κατὰ βάθος ἐλάτρευε παρ᾿ ὅλην τὴν δυστροπίαν καὶ σκληρότητά του, αἵτινες εἶχον καταντήσει σχεδὸν συνήθεια ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἀκαταστάτου ζωῆς του καὶ τῆς οἰνοποσίας! Ἄ, τώρα ἀνεγνώριζε τί εἰς αὐτὴν ὤφειλε! Αὐτὴ μόνη ἐξ ὅλων τῶν γνωρίμων των διετήρει πεισμόνως τὸ καλόν του ὄνομα, αὐτὴ μόνη ἐπίστευεν ὅτι ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν δυνατότης βελτιώσεως τῆς ζωῆς του καὶ τοῦ χαρακτῆρός του. Αὐτὴ μόνη διὰ τὸν λόγων της τῶν ἐνθαρρυντικῶν τῷ ἀπέδιδε τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ἦτο τελείως ἐξηυτελισμένος! αὐτὴ τὸν ἠμπόδιζε νὰ χάσῃ καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος τῆς συναισθήσεως τῆς ἀξιοπρεπείας του. Ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα του καθ᾿ ὅλα, δὲν ἐλησμόνει ποτὲ τὴν θέσιν του ἐν τῷ οἰκογενειανικῷ κύκλῳ, καὶ ἀνέτρεφε τὸν υἱόν των νὰ σέβεται τὸν πατέρα του παρ᾿ ὅλας τὰς παρεκτροπάς του. Καὶ τὴν ἁγίαν αὐτὴν ψυχήν, αὐτὸς, ἐνδίδων εἰς τὸ πάθος τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἐκδικήσεως πρὸς τὴν προστάτιδά των Λυδίαν, εἶχε καταδικάσει εἰς τὸ

μαρτύριον! Ἡ σκέψις ἦτο ἀνυπόφορος. Ἐσηκώθη καὶ παραπαίων ὡς τυφλός, ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν.

Εἰς τὴν φρενίτιδα τῆς ἀδημονίας του ἐκραύγαζε μὲ οἰμωγὰς σπαρακτικάς, ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειαν ὅλων τῶν θεῶν, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀστέρων, οἵτινες ἐσπινθηροβόλουν ὡς ἀδάμαντες εἰς τὸ στερέωμα. Ἀλλ' οἱ θεοὶ ἐκώφευον καὶ οἱ ἀστέρες ἔμενον ἀσυγκίνητοι πρὸ τῶν ἱκεσιῶν του, οὐδὲ ἀκτὶς παρηγορίας κατῆλθεν εἰς τὴν τεθλιμμένην του ψυχήν. Ἐπεκαλέσθη τὸν μέγαν Θεόν, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευεν ἡ Ἐλισάβετ—τὸν παντοδύναμον καὶ πάνσοφον καὶ πανάγιον, ἀλλ' ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀναξιότητος νὰ ἐλπίσῃ νὰ εἰσακουσθῇ παρ' Ὄντος τελείου ὡς ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, τοῦ ἐπάγωσε τὴν καρδίαν καὶ τοῦ ἔκλεισε τὰ χείλη. Ἡ συναίσθησις τοῦ ἐξευτελισμοῦ, καὶ πρὸ παντὸς τῆς ἐνοχῆς του, τὸν ἀπήλπιζε. Δὲν ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸν νοῦν του πρὸς Ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου εἶχε παραβῆ ὅλους τοὺς νόμους. Ἔμενε συντετριμμένος καὶ ἄπελπις ὑπὸ τὸ βάρος τῆς συναισθήσεως ταύτης, ὅτε εἰς τὴν μνήμην του ἐπανῆλθον λόγοι λησμονηθέντες πρὸ πολλοῦ — ἀναμνήσεις συνομιλιῶν μετὰ τῆς Ἐλισάβετ, κατὰ τὰς ὁποίας ἐκείνη προσεπάθει νὰ τὸν φέρῃ εἰς γνῶσιν καὶ παραδοχὴν τοῦ Χριστοῦ ὡς σωτῆρός του ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἥτις τὸν ὡδήγει εἰς τὸν ὄλεθρον. Ἡ ἀνάμνησις ὑπῆρξεν ἀκτὶς φωτὸς ἐπὶ τῆς ζοφερᾶς ἀπελπισίας ἥτις τὸν κατεῖχεν. Ἀνεγνώρισε τότε ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ μόνος δυνάμενος νὰ δεχθῇ τὴν μετάνοιάν του καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἐνοχήν του. Εἰς αὐτὸν δὲ ἀνέκραξε, μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ἀπελπισίας, πιστεύων εἰς τὸν λόγον τῆς Ἐλισάβετ, ὅτι οὐδένα ἀπορρίπτει Ἐκεῖνος, προσερχόμενον εἰς αὐτὸν μὲ πίστιν. Προσηυχήθη ὑπὲρ τῆς Ἐλισάβετ, καὶ ἠρεμότερος ἀνέμενε μὲ ἀνακούφισιν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ναδάβ. Ὅταν δὲ ἠκούσθησαν βήματα καὶ τὸν εἶδε, ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ συνοδευόμενον ὑπὸ γυναικὸς ὑψηλῆς, κεκαλυμμένης ὑπὸ πέπλου κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, ὥρμησε πρὸς αὐτὴν ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας καὶ μὲ διακεκομμένην φωνὴν ἐπρόφερε τὴν λέξιν «Ἐλισάβετ μου!».

Ἀλλ' ἡ φωνή, ἥτις ἀπήντησεν, ἦτο ἡ φωνὴ τῆς Λυδίας, ἥτις ἀποκαλυφθεῖσα ἐστάθη ἐνώπιόν του, κατήγορος τρομερὸς καὶ ἀμείλικτος.

— «Ἄθλιε, δυστυχισμένε ἄνθρωπε!» εἶπε. «Ἐπρόδωσες ἡμᾶς καὶ ἔκαμες τὸ κακὸν τοῦτο εἰς τὴν Ἐλισάβετ. Τὴν ἔχασες! Τί λέγω; Τὴν ἐχάσαμεν!

Αὐτὴ ἐκάθητο πλησιέστερον πρὸς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, καὶ ὅταν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ ὑπηρέτου, ὅστις μᾶς εἰδοποίει ὅτι ἔρχονται οἱ στρατιῶται, ἐγὼ τῆς ἐφώναξα νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔσβυσαν τὰ φῶτα καὶ τότε εἰς τὸ σκότος αὐτὴ ἢ δὲν ἐτόλμησε νὰ κινηθῇ, ἢ μὲ ἔχασε. Συνελήφθη!»

Ὁ Ἰούνιος ὀπισθοχώρησε πρὸς τὸν τοῖχον ἀποτόμως, ὡς νὰ τὸν εἶχε κτυπήσει βαρεῖα χεὶρ κατὰ πρόσωπον. Ὀξεῖα οἰμωγὴ ἐξέσπασε τοῦ στήθους του! Ἡ Ἐλισάβετ αἰχμάλωτος καὶ ἡ Λυδία ἐλευθέρα! Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ κατάσκοπος καὶ προδότης τῆς εὐεργέτιδος τῆς οἰκογενείας του, ἔμενε μὲ τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀτιμίας του! Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ναδὰβ ἐννοήσας τοῦτο μόνον, ὅτι συνελήφθη ἡ μήτηρ του, ἀνελύθη εἰς δάκρυα καὶ λυγμούς, καὶ αὐτὴ ἡ Λυδία πρὸ τῆς ζωντανῆς ταύτης εἰκόνος μιᾶς οἰκογενειακῆς συμφορᾶς τόσον τρομερᾶς, κατελήφθη ὑπὸ οἴκτου

Χριστιανικοῦ ὑπὲρ τοῦ δεινῶς ἁμαρτήσαντος κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων Ἰουνίου. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἄλλων δύο. Ἐκεῖ ὁ Ἰούνιος ἐφάνη ὅτι ἔλαβε μίαν ἀπόφασιν. Ἐπλησίασε τὴν Λυδίαν καὶ εἶπε:

— «Λυδία, οἱ λόγοι σου δὲν ἐπαρκοῦν νὰ ἐκφράσουν ὅλον τὸ βάθος τῆς ἀνομίας μου. Ναί, ἐγὼ σᾶς κατασκοπεύω ἀπὸ καιρὸν τώρα. Ἐγὼ σᾶς ἐπρόδωσα. Καὶ τὸ ἔκαμα ἐκδικούμενος σέ, ὡς ἐνόμιζα, διὰ τὰς αὐστηρὰς ἀλλὰ δικαίας ἐπιπλήξεις ποῦ μοῦ ἔκαμες διὰ τὸν ἀκατάστατόν μου βίον καὶ τὴν παραμέλησιν τῶν καθηκόντων μου. Δι' ὅλα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει ποινὴ ἀρκετὰ βαρεῖα δι' ἐμέ. Ἀλλὰ ὁποιαδήποτε καὶ ἂν μοὶ ἐπιβληθῇ, δὲν θὰ ἦναι ἴση πρὸς τὴν τιμωρίαν, τὴν ὁποίαν ὑποφέρω ἐκ μέρους τῆς συνειδήσεώς μου» . .

Ἔπαυσε, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκ τῆς ἐντάσεως τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς του. Ἡ δὲ Λυδία κατανοήσασα τὸν πόνον τοῦτον καὶ ὅλον τὸ βάθος τῆς μετανοίας τοῦ Ἰουνίου, ᾐσθάνθη οἶκτον πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ συνάμα ἱερὰν συγκίνησιν διὰ τὴν μετάνοιάν του, τὴν ὁποίαν ἀείποτε ἐδείκνυεν ὁ Κύριος ἀπέναντι τοῦ μετανοοῦντος ἁμαρτωλοῦ, δεχόμενος καὶ πλήρως συγχωρῶν τοῦτον. Μὲ πρᾳότητα δὲ ὡμίλησε:

— Ἰούνιε, δὲν εἶναι εἰς τὸ χέρι σου ἢ ἄλλου οἱουδήποτε νὰ καταστρέψῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι εἴμεθα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ὑποστῶμεν πᾶν ὅ,τι Αὐτὸς κρίνει καλὸν καὶ συμφέρον δι' ἡμᾶς, Αὐτὸς δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ, ὥστε ἡ προδοσία σου νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα μὴ σύμφωνον πρὸς τὸ θέλημα Αὐτοῦ τὸ ἅγιον καὶ πρὸς τὸ ἀπώτερον, τὸ τελικὸν συμφέρον ἡμῶν. Ναὶ μὲν τὸ ἁμάρτημά σου δὲν παύει νὰ ἦναι ἁμαρτία μεγίστη, ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ εἶναι ἀσφαλὴς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ. Διὰ σὲ ὅμως ἡ Ἐλισάβετ ἔπαυσε νὰ ὑπάρχῃ. Τοῦτο θὰ ἦναι ἡ τιμωρία σου».

— Ὄχι! Ὄχι! Ποτέ! Ἐγὼ θὰ τὴν ἀκολουθήσω εἰς τὴν Ρώμην καὶ θὰ τὴν εὕρω. Ἂν εἶναι δυνατόν, θὰ τὴν σώσω! ἂν ὄχι, θὰ πεθάνω μαζύ της!

Στραφεὶς τότε πρὸς τὸν μικρὸν εἶπε:

— Ναδάβ, ἔρχεσαι μαζῆ μου, ἢ θέλεις νὰ μείνῃς ἐδῶ;

— Θὰ ἔλθω μαζῆ σου! Θέλω νὰ πάω στὴν μητέρα!

Ἐκ τῆς ἀνελπίστου αὐτῆς μετατροπῆς τῶν πραγμάτων ἡ Λυδία ἀνεγνώρισε τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ ὁδηγοῦσαν τὸν Ἰούνιον εἰς ἔμπρακτον μετάνοιαν. Ἐλύθη εἰς δάκρυα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Κύριον καὶ ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ἐπικαλουμένη τὴν εὐλογίαν του ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰουνίου.

Αἱ ἐργασίαι διὰ τὸ ταξείδιον ἐπερατώθησαν συντόμως, διότι ἐπρόκειτο νὰ μεταβῶσιν εἰς Ρώμην διὰ ξηρᾶς, μέρος δὲ τῆς ὁδοῦ θὰ διέτρεχον πεζῇ, καθ' ὅσον τὰ μέσα των δὲν ἐπέτρεπον νὰ λάβουν ζῷα. Ταῦτα ἐννοήσασα ἡ Λυδία ἔλαβε κατὰ μέρος τὸν Ναδὰβ καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν χεῖρά του τὸ βαλάντιόν της, πάντοτε βαρύ.

— Πάρε αὐτὰ διὰ νὰ ἐλαφρύνετε τοὺς κόπους τοῦ ταξειδίου σας. Ἀλλὰ πρόσεξε νὰ μὴ ἐξοδευθοῦν εἰς ὅ,τι δὲν συμφέρει! ἐπροσέθεσε, ὑπονοοῦσα τὸ πρὸς τὸν οἶνον πάθος τοῦ Ἰουνίου. Ὁ Ναδὰβ ἐννόησε. Ἐδέχθη ἀφώνως, μὲ κλίσιν τῆς κεφαλῆς τὸ δῶρον, ἀλλ' ἐσκέφθη:

— Πῶς θὰ κατορθώσω νὰ τὸν ἐμποδίσω τὸν πατέρα, ἂν τοῦ ἔλθῃ ὄρεξις διὰ τὸ κρασί;

Ποῦ νὰ φαντασθῇ αὐτός, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ Λυδία, ὅτι δύναμις ἀνωτέρα θὰ συνεκράτει τὸν Ἰούνιον τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὰς παλαιάς του συνηθείας; Διότι τὸ ἔργον τῆς Θείας χάριτος εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἐν τῇ ψυχῇ του, καὶ ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τῆς ἀλησμονήτου καὶ τρομερᾶς, ὁ Ἰούνιος οὔτε διενοήθη πλέον νὰ προσεγγίσῃ τὰ χείλη του εἰς τὸ ποτήριον τὸ ὀλέθριον. (ἀκολουθεῖ)

Η ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΚΙΝΑ

Περὶ τῶν ἱεραποστολικῶν περιοδειῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, δι' ὧν ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς περὶ τὴν Μεσόγειον χώρας καὶ συνεπήχθησαν αἱ πρῶται Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, ἔχομεν σχετικῶς λεπτομερεῖς πληροφορίας ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν. Περὶ τοῦ ἔργου τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων ἔξω τῆς Ἰουδαίας οὐδεμίαν πληροφορίαν μᾶς παρέχει ἡ Κ. Διαθήκη, αἱ δὲ σχετικαὶ ἀφηγήσεις τῶν ἀποκρύφων «Πράξεων» περὶ τῆς δράσεως τοῦ Θωμᾶ, τοῦ Φιλίππου, τοῦ Ἀνδρέου, κλπ., στεροῦνται παντὸς ἱστορικοῦ κύρους. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἀμφιβάλωμεν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ὅτι καὶ οὗτοι καὶ πάντες ἐν γένει οἱ Ἀπόστολοι πιστῶς ἐξετέλεσαν τὴν ὑστάτην ὑποθήκην τοῦ Κυρίου των: «***Πορευθέντες μαθητεύσετε πάντα τὰ ἔθνη***».

Εἶναι ὅμως εὔλογον νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ πρώτη γνῶσις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως μετεδόθη ἔξω τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ ἰδιωτῶν, καθότι μᾶς πληροφορεῖ ὁ Λουκᾶς (Πράξ. β΄. 9) ὅτι τὸ κήρυγμα τῆς Πεντηκοστῆς ἤκουσαν εὐσεβεῖς προσκυνηταὶ ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς Διασπορᾶς καὶ προσήλυτοι, συνηθροισμένοι τότε ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἑορτήν, ἐκ Παρθίας, Μηδίας, Περσίας, Αἰγύπτου, Ἀραβίας, Μεσοποταμίας, Λιβύης, Μ. Ἀσίας, Κρήτης, Ρώμης, κλπ., καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν· ἐπιστρέψαντες δὲ εἰς τὰς μακρυνὰς πατρίδας των, ἀναμφιβόλως ἐγένοντο φορεῖς καὶ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν των. Ὥστε εἰς ὅσας τῶν χωρῶν ἐκείνων μετέβησαν κατόπιν οἱ Ἀπόστολοι, βεβαίως εὗρον τὸν ἀγρὸν ἤδη καλλιεργημένον ἐν μέρει ὑπὸ τῶν ἀφανῶν τούτων προδρόμων.

Διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς μόνας τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Παλαιστίνης χώρας, ἔχομεν ὡς θετικὴν ἀπόδειξιν τῆς πρωΐμου ἐξαπλώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ πέραν τῆς Μεσοποταμίας ἓν χειρόγραφον τοῦ 2ου αἰῶνος μ. Χ., τὸ ὁποῖον περιέχει κατάλογον τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀδιαβηνῆς, ἐπαρχίας τῆς Ἀσσυρίας, κειμένης πέραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ἔναντι τῆς Νινευή. Ἐκ τοῦ χειρογράφου τούτου πληροφορούμεθα ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 104 μ. Χ., ὁ ἀπόστολος τῆς Μεσοποταμίας Ἀδδαΐ ἐχειροτόνησε τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον Ἀδιαβηνῆς καὶ Ἀσσυρίας.

Οἱ πρωτοπόροι οὗτοι τοῦ Χριστιανισμοῦ πέραν τοῦ Εὐφράτου εὑρίσκοντο

πλέον ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους καὶ βαθμηδὸν ἀπεξενώθησαν τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῆς ἐντὸς τοῦ Κράτους γοργῶς ἀναπτυχθείσης μεγάλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο αἱ Χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι τῆς Μεσοποταμίας καὶ Ἀσσυρίας ἔλαβον ἀνάπτυξιν ὅλως διάφορον τῆς τῶν παρὰ τὴν Μεσόγειον ἐκκλησιῶν. Ἐν πρώτοις, ἡ γλῶσσά των, ἡ Συριακή, διετηρήθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καὶ ἐδέησε λίαν ἐνωρὶς νὰ μεταφρασθῇ εἰς αὐτὴν ἡ Κ. Διαθήκη.

Ἔπειτα, οἱ πρῶτοι οὗτοι Χριστιανοὶ τῶν μεμακρυσμένων τούτων χωρῶν ἀπετέλεσαν μειονότητα ἐντὸς περιβάλλοντος καὶ πολιτισμοῦ ἀλλοτρίου. Οἱ πρῶτοι κυρίαρχοι τῆς Μεσοποταμίας καὶ τῆς Περσίας ἦσαν οἱ Πάρθοι, οὓς κατὰ τὸ 225 μ. Χ. ἐξετόπισαν οἱ Πέρσαι Σασσανίδαι, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἐν τέλει ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Μωαμεθανοὺς Ἄραβας. Οἱ Πέρσαι εὑρίσκοντο εἰς συνεχεῖς πολέμους πρὸς τοὺς Ρωμαίους· ἐνόσῳ δὲ οἱ ἐντὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους Χριστιανοὶ κατεδιώκοντο, οἱ ἐν Περσίᾳ Χριστιανοὶ ἀπήλαυον τῆς εὐνοίας τῶν κυριάρχων των. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὅτε ἡ Χριστιατικὴ θρησκεία κατέστη θρησκεία τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἡ κατάστασις τῶν ἐν Περσίᾳ Χριστιανῶν ἐχειροτέρευσε πολύ, διότι οἱ Πέρσαι ἤρχισαν νὰ τοὺς θεωροῦν ὡς κρυφίως εὐνοοῦντας τοὺς Ρωμαίους. Ἐπηκολούθησαν ἀπηνεῖς διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν, καὶ εἶναι θαῦμα ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα διετηρήθη, ὅσον διετηρήθη

Πάντως καὶ οἱ διωγμοὶ οὗτοι συνετέλεσαν, ὥστε πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν, φεύγοντες τὴν μάχαιραν τῶν δημίων των, ἐξεπατρίσθησαν καὶ βαίνοντες ἔτι μακρότερον πρὸς ἀνατολὰς καὶ βορρᾶν τῆς Περσίας, διέδωκαν πολὺ ἐνωρὶς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσιατικῆς ἠπείρου. Οὕτω λ. χ. πρὸ τοῦ ἔτους 196 μ. Χ. ἀναφέρονται εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ Νεστοριανοῦ Πατριαρχείου τῆς Βαγδάτης Χριστιανικαὶ κοινότητες ἐν Βακτριανῇ (τῷ σημερινῷ Ἀφγανιστάν), ὅπου κατὰ τὸ ἔτος 588 ἐν τῇ πόλει Χερὰτ ὑπῆρχεν ἐπίσκοπος. Πρὸ τοῦ ἔτους 250 μ. Χ. εὑρίσκοντο Χριστιανοὶ μεταξὺ τῶν Τούρκων παρὰ τὸν Ὦξον ποταμὸν (σημερινὸν Τουρκεστάν). Ὀλίγον βραδύτερον ἐξεχριστιανίσθησαν διάφοροι φυλαὶ Οὔννων καὶ Μογγόλων, καὶ μετ᾿ οὐ πολὺ ὁ Χριστιανισμὸς ἔφθασε μέχρι Κίνας. Ἔκ τινος ἐπιγραφῆς Κινεζικῆς μανθάνομεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 635 μ. Χ., Νεστοριανός τις ἱεραπόστολος ἔφθασεν εἰς τὴν Σιανφοῦ, τότε πρωτεύουσαν τῆς Κίνας, καὶ ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἡ Κίνα τότε εὑρίσκετο εἰς μίαν ἐκ τῶν διαφόρων περιόδων ἀκμῆς καὶ εὐημερίας, ἃς ἀναγράφει ἡ μακραίων ἱστορία της. Ἡ κυριαρχία της ἐξετείνετο πρὸς δυσμὰς μέχρι τῆς Κασπίας Θαλάσσης, οἱ δὲ στόλοι της ἐμάχοντο πρὸς τοὺς Ἄραβας εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον. Ὡς ἐκ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης κυριαρχίας τῆς Κίνας, αἱ κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίαι μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Δύσεως ἦσαν τότε ἀρκετὰ καλαὶ καὶ ἡ ἐμπορικὴ κίνησις ἀρκετὰ ζωηρά. Ὁ ἀφιχθεὶς ἱεραπόστολος, ὀνόματι Ὀλοπέν, ἔφερε μεθ᾿ ἑαυτοῦ διάφορα ἱερὰ βιβλία Χριστιανικά, πιθανῶς ἀνθολογίας ἐκ τῆς Συριακῆς Κ. Διαθήκης καὶ περικοπὰς ἢ συνόψεις καταλλήλους πρὸς προσηλυτισμὸν καὶ κατήχησιν ἀλλοπίστων. Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν βιβλίων τούτων ὁ Ὀλοπέν, μέσῳ διερμηνέων Συρίων, ἐγκατεστημένων ἐν Σιανφοῦ χάριν ἐμπορίας, κατώρθωσεν, ἐὰν ὄχι νὰ προσηλυτίσῃ τὸν Αὐτοκράτορα Τάϊ Τσούγγ, ἀλλὰ τοῦ-

λάχιστον νὰ ἀποκτήσῃ τὴν σταθερὰν εὔνοιάν του. Ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ κτισθῇ ἓν Χριστιανικὸν μοναστήριον διὰ 21 μοναχούς, καὶ ἐγκατέστησεν ἐκεῖ τὸν Ὀλοπὲν καὶ τοὺς προσηλύτους του. Ὁ διάδοχος τοῦ Τάϊ Τσούγγ, Αὐτοκράτωρ Κάο Τσούγγ, ἐσυνέχισε τὴν εὔνοιαν ταύτην πρὸς τὴν Χχριστιανικὴν θρησκείαν. Ἔκτισεν 190 ἐκκλησίας καὶ διώρισε τὸν Ὀλοπὲν «Μέγαν Πνευματικὸν Προστάτην τῆς Αὐτοκρατορίας», ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν δὲ τοῦ Ὀλοπὲν ὁ Χριστιανισμὸς ἤρχισεν νὰ διαδίδεται σημαντικῶς ἐν Κίνᾳ. Ὅταν ὅμως ἀπέθανεν ὁ Κάο, τὸν διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου ἡ χήρα του, ἥτις, εὐνοοῦσα τοὺς Βουδδιστάς, κατεδίωξε τοὺς Χριστιανοὺς καὶ κατέστρεψε μερικὰς ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν των. Μετὰ 20ετίαν τὴν διεδέχθη ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ Χσουὰν (713—756), ὑπὸ τὴν εὔνοιαν τοῦ ὁποίου ἡ ἐν Κίνᾳ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἤρχισε πάλιν νὰ αὐξάνῃ, ἔλαβε δὲ καὶ σημαντικὰς ἐνισχύσεις Νεστοριανῶν ἱεραποστόλων ἐκ Μεσοποταμίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνηγορεύθη ὁ πρῶτος Χριστιανὸς μητροπολίτης Κίνας, τοὐθ᾽ ὅπερ προϋποθέτει τὴν ὕπαρξιν τοὐλάχιστον 10—12 ἐπισκόπων. Νεστοριανός τις ὀνόματι Ἴστ-μπουζίτ, ἐξ Ἀφγανιστὰν προερχόμενος, ἐγένετο ὑπήκοος τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ ταχέως ἀνεδείχθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, καταλαβὼν ὑψηλὰ κρατικὰ ἀξιώματα. Οὗτος ἐπροστάτευσε κραταιῶς τοὺς Χριστιανούς, προχειρισθεὶς δὲ τέλος εἰς ἐπίσκοπον, εἰργάσθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐν Κίνᾳ Ἐκκλησίας, καὶ ἐγένετο ὀνομαστὸς διὰ τὰς φιλανθρωπίας του. Ὁ υἱός του Ἀδὰμ συνέχισε τὸ ἔργον τοῦ πατρός του, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐπεστάτησεν εἰς τὴν συγγραφὴν Χριστιανικῶν βιβλίων καὶ τὴν σύνθεσιν Χριστιανικῶν ὕμνων εἰς τὴν Κινεζικὴν γλῶσσαν. Χάρις εἰς τὰς προσπαθείας ταύτας, ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Κίνᾳ κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν θέσιν του ἀπέναντι τοῦ Βουδδισμοῦ. Ἀλλ᾽ ἡ βαθμιαία ἐπικράτησις τοῦ Βουδδισμοῦ ἐν Κίνᾳ ἐπέφερε τὴν ὀπισθοδρόμησιν τῆς ἐκεῖ Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸ ἔτος 819 μ. Χ. ὑπῆρχον ἐν Κίνᾳ 44,600 Βουδδιστικὰ μοναστήρια, μὲ 265,000 μοναχῶν, μολονότι δὲ οἱ Βουδδισταὶ πολλάκις ἐδιώχθησαν ἀγρίως, ἐν τέλει ἐπεκράτησαν.

Ὅταν κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα ἡ Κίνα περιῆλθεν ὑπὸ τὴν Μογγολικὴν δυναστείαν, οἱ Χριστιανοὶ ἐπροστατεύθησαν. Οἱ μεγάλοι βασιλεῖς τῆς δυναστείας ταύτης Τζέγκις Χὰν καὶ Κουμπλάϊ Χὰν κατέκτησαν σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν Ἀσίαν καὶ ἠπείλησαν καὶ τὴν Εὐρώπην, ἱδρύσαντες τὸ μέγιστον κράτος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ υἱὸς τοῦ Τζέγκις Χὰν ἐνυμφεύθη Χριστιανὴν ἡγεμονίδα Τουρκικῆς καταγωγῆς. Οἱ Χρισττανοὶ κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα εἶχον ἐξαπλωθῇ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Κίνας καὶ ἀπήλαυον ἰσχυρᾶς προστασίας κατὰ τῶν Βουδδιστῶν.

Ὅταν ὅμως ἔπεσεν ἡ Μογγολικὴ δυναστεία, ἡ τύχη τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐσφραγίσθη. Ποῖα ἦσαν τὰ στάδια τῆς ἐξαφανίσεως αὐτῆς δὲν γνωρίζομεν. Ἀλλ᾽ ὅταν οἱ πρῶτοι Ρωμαιοκαθολικοὶ ἱεραπόστολοι περὶ τὸ ἔτος 1600 ἔφθασαν εἰς Πεκῖνον, εὗρον μόνον ἀραιὰ ἴχνη αὐτῆς. Φαίνεται ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἔρριψε βαθείας ῥίζας μεταξὺ τοῦ λαοῦ, ἀλλ᾽ ἐστηρίζετο εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν, καὶ παρὰ τῷ λαῷ ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς ξενικὴ θρησκεία. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἐστερήθη τῆς βασιλικῆς προστασίας, ἡ κατάρρευσις τῆς ὠργανωμένης Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἀκατάσχετος καὶ ἡ ἐξαφάνισίς της τελεία.

ΠΟΙΚΙΛΑ

— *Ἐπὶ μιᾶς ἐγκυκλίου.* Ὁ Σ. Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν τὴν 10ην παρελθόντος μηνὸς ἐξαπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς τὸ ποίμνιόν του, ἐν τῇ ὁποίᾳ, σημειῶν τὴν ὕπαρξιν Εὐαγγελικῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας του, χαρακτηρίζει αὐτοὺς ὡς «ψευδοευαγγελιστάς», οἵτινες «προσποιοῦνται δῆθεν τοὺς εὐλαβεῖς, τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ἐλεήμονας, ἐνῷ τοὐναντίον εἶναι λύκοι ἅρπαγες, διότι ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαχέουσι τὸ δηλητήριον αὐτῶν κατὰ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας», ἐπειδὴ ἀπορρίπτουσι διάφορα δόγματα, ἅτινα, ὡς εἶναι πασίγνωστον, χωρίζουσι τὴν Ὀρθόδοξον ἀπὸ τὴν Εὐαγγελικὴν Χριστιανοσύνην. Δὲν παραλείπει, μάλιστα, εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δογμάτων τούτων νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὸ ὅτι οἱ Εὐαγγελικοὶ «δὲν προσκυνοῦσιν ὡς ἅγιον καὶ τὸν Μέγαν ἡμῶν Προστάτην καὶ Πολιοῦχον Ἅγιον Σπυρίδωνα τὸν Θαυματουργόν», προφανῶς διὰ νὰ ἐξάψῃ τὸν τοπικὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν τῶν Ὀρθοδόξων Κερκυραίων κατὰ τῶν Εὐαγγελικῶν συμπολιτῶν των. Καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν Χριστιανικὴν πίστιν ὁ Σεβασμιώτατος δὲν διστάζει νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς «διδασκαλίαν ἀντιχριστιανικήν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας» καὶ ὡς «αἵρεσιν ἀπωλείας», τοὺς δὲ ὀπαδοὺς αὐτῆς ὡς «λύκους βαρεῖς, μὴ φειδομένους τοῦ ποιμνίου», καὶ ὡς «ἀρνουμένους τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς Δεσπότην» (ἤτοι, τὸν Χριστόν).

Τοιαύτην ἀκράτειαν γλώσσης, ἀσυμβίβαστον μὲ τὸ ἀξίωμά του καὶ μὲ τὸ Χριστιανικὸν πνεῦμα, θὰ ἠδύνατό τις νὰ συγχωρήσῃ καὶ νὰ παραβλέψῃ εἰς ἕνα ἀμαθῆ ἱερέα ἢ καλόγηρον, μὴ ἔχοντα ἰδέαν τῶν ἔξω τοῦ στενοῦ του ὁρίζοντος κειμένων. Ἐκπληττόμεθα ὅμως προκειμένου περὶ ἱεράρχου, ὅστις τόσα ἔτη ἔζησεν ἐν μέσῳ Εὐαγγελικοῦ περιβάλλοντος ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐκεῖ ὄχι μόνον δὲν περιυβρίσθη ποτὲ διὰ τὰς θρησκευτικάς του δοξασίας, καθ' ὃν τρόπον τώρα ὑβρίζει αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἀπήλαυσε παντοῦ καὶ πάντοτε πάσης τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης ἐκ μέρους ὅλων τῶν Εὐαγγελικῶν. Ἐκεῖ ἡ αὐτοῦ Σεβασμιότης εὐχαρίστως συνανεστρέφετο τοὺς «προσποιουμένους δῆθεν τοὺς εὐλαβεῖς», τοὺς «ἅρπαγας λύκους», τοὺς διδάσκοντας «διδασκαλίας ἀντιχριστιανικὰς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας», τοὺς «ἀρνουμένους τὸν Χριστόν». Ἀπεμακρύνθη δὲ τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐπισκοπῆς του ὄχι διὰ τὸ εὐσεβὲς μῖσός του κατὰ τῶν Εὐαγγελικῶν, ἀλλ' ἀνεκλήθη ὑπὸ τῆς ἰδίας του Ἐκκλησίας διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Γνωρίζομεν καλῶς τὴν σταδιοδρομίαν του ἐν Ἀμερικῇ καὶ δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκταθῶμεν ἐπὶ θέματος, ὅπερ ἄλλως τε δὲν μᾶς πολυενδιαφέρει. Ἀρκούμεθα ἁπλῶς νὰ τῷ συστήσωμεν κοσμιωτέραν καὶ Χριστιανοπρεπεστέραν γλῶσσαν, ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν ἄλλων Χριστιανῶν, οἵτινες συμβαίνει νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὰς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου ἄλλως ἢ αὐτός.

— ***Εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῆς Λωζάννης.*** Εἴθεσται ἀνέκαθεν ἑκάστη συνεδρίασις νὰ ἀρχίζῃ διὰ προσευχῆς. Ἄπιστός τις δημοτ. σύμβουλος ἐσχάτως ὑπέβαλε τὴν πρότασιν, ἡ συνήθεια αὕτη νὰ καταργηθῇ. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ἕτερος σύμβουλος, νεαρὸς δικηγόρος, εἶπεν: «Τὸ ὅτι εἶναι ἀπὸ αἰώνων ἤδη πατροπαράδοτον τὸ ἔθιμον τοῦ νὰ ἐπικαλώμεθα τὸν Θεὸν ἐν ἀρχῇ ἑκάστης συσκέψεως ἡμῶν δὲν ἔχει καμμίαν σπουδαιότητα. Ἂν πρόκειται περὶ ἑνὸς κενοῦ τύπου, ἂς καταργηθῇ! Ἐὰν ὅμως πιστεύωμεν, ὡς ἐγὼ πιστεύω, ὅτι ἡ προσευχὴ εἰσακούεται, ἐὰν πιστεύωμεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι προστάτης καὶ ὁδηγὸς καὶ ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην τῆς ὁδηγίας Του διὰ τὴν ζωήν μας καὶ διὰ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις μας, πρέπει νὰ διατηρήσωμεν τὸ ἔθιμον τοῦτο. Σεῖς ὅσοι δὲν πιστεύετε εἰς τὴν Θείαν εὐλογίαν, ἀφήσατε αὐτὴν νὰ κατέλθῃ τοὐλάχιστον ἐφ' ἡμᾶς, οἵτινες τὴν ἀπεκδεχόμεθα καὶ τὴν θέλομεν! Αὐτὸ δὲν θὰ σᾶς βλάψῃ εἰς τίποτε!» Κι' ἡ περὶ καταργήσεως πρότασις ἀπερρίφθη σχεδὸν παμψηφεί.

Ἐὰν καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηναίων αἱ συνεδριάσεις ἤρχιζαν μὲ προσευχήν, δύναται κανεὶς νὰ φαντασθῇ ὅτι θὰ ἐξετυλίσσοντο αἱ ἀξιοδάκρυτοι σκηναί, αἵτινες τελευταίως συνέβησαν εἰς δύο συνεδριάσεις; Καὶ ὅμως ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν οἱ ἀποροῦντες διατὶ ἄλλα ἔθνη εὐνομοῦνται, ἐνῷ ἡμεῖς σπαραττόμεθα ἀπὸ τὰ ἀγριώτατα πάθη.

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἁπλουστάτη: ***Διότι λείπει ἐκ μέσου ἡμῶν ὁ Θεός.***

ΕΝ ΣΩΜΑ ΕΣΜΕΝ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

6—13 Ἰανουαρίου 1935.

Πρὸς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἐν Χριστῷ!

Καλοῦντες καὶ πάλιν ὑμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς πολλῶν ἐθνῶν καὶ μέλη μεθ' ἡμῶν τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας, ἧς Κεφαλὴ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως ἑνωθῆτε μεθ' ἡμῶν ἐν κοινῇ δεήσει κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Παγκοσμίου Προσευχῆς, πράττομεν τοῦτο μετὰ πολλῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν.

Ἐπανειλημμένως κατὰ τὰ διαρρεύσαντα τελευταῖα ἔτη προέκυψαν περιστάσεις ἀπειλοῦσαι ἀναπόφευκτον καταστροφήν. Πλὴν ἐν τῇ ἀποσοβήσει ταύτης ἀνεγνωρίσαμεν τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῶν ἡνωμένων δεήσεων τῶν Χριστιανῶν.

Ἂν καὶ τὰ ἔθνη ἀπέχουν πολὺ τοῦ νὰ ἀποτελοῦν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ Αὐτοῦ, παρατηρεῖται ὅμως σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς χώρας σημαντικὴ θρησκευτικὴ ζύμωσις. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἡ ζήτησις εὐρυτέρου κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου ὑπῆρξε καταφανής. Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ριζοῦται ἐν τῇ ἐθνικῇ ζωῇ πολλῶν μὴ Χριστιανικῶν λαῶν. Ἐξ ἄλλου δὲ ἔχει νέαν ἀντίληψιν τῆς εὐθύνης αὐτῆς ἀπέναντι τῶν ἀναγκῶν τοῦ κόσμου.

Ἐνῷ ἀναγνωρίζομεν τὴν γενικὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς ἐπιγνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀδελφοσύνης, δυνάμεθα ὅμως νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεὸν διότι εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς κατευθύνσεις ὑπάρχουν σημεῖα κινήσεως, πολλὰ ὑποσχόμενα διὰ τὸ μέλλον. Ἀντιθέτως ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων προσπαθειῶν πρὸς πλήρωσιν τῆς παγκοσμίου ἀνάγκης οὐδέποτε ἀπεδείχθη καταφανέστερον. Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν μᾶς περιστοιχίζει ἀτμόσφαιρα ἀσταθείας. Καὶ καθίσταται φανερὸν πλέον, ὅτι ἐν τῷ νεωτέρῳ κόσμῳ ἡ ἁπλῶς ἀπολογητικὴ Χριστιανικὴ μαρτυρία ἔχει πολὺ μικρὰν σπουδαιότητα καὶ ὅτι μόνον ἓν σαφὲς καὶ θετικὸν διάγγελμα αὐτοῦ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν παγκοσμίαν ἀνάγκην.

Κατανοοῦντες ταῦτα, ἂς καταφύγωμεν μὲ νέαν πίστιν εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν πλήρη ἐπάρκειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως ὁμολογοῦντες τὰς πολυπλη-

θεῖς ἡμῶν ἁμαρτίας, ἐλλείψεις καὶ ἀποτυχίας, καταστῶμεν εὐθετότεροι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν Αὐτοῦ.

Ἡ μόνη θεραπεία ὅλων τῶν πληγῶν τοῦ κόσμου εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ὑπερκοσμίου αὐτοῦ ἐπαγγελίας. Ἀπαιτεῖται παρ' ὅλων τῶν Χριστιανῶν ὁλοσχερὴς αὐτοθυσία καὶ ἀφοσίωσις, ἵνα πεισθῇ ὁ κόσμος, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι δύναμις ἀκαταμάχητος. Τὸ δὲ ὑπέρτατον καθῆκόν μας εἶναι νὰ φέρωμεν προσωπικῶς πρὸς τὰ ἄτομα τὴν μαρτυρίαν τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ νὰ σώζῃ καὶ νὰ ἀναμορφώνῃ τὸν ἁμαρτωλόν.

Περιστάσεις τινες σύγχρονοι καθιστοῦν ἔτι μᾶλλον ἐπείγουσαν τὴν ἀνάγκην τῆς προσκλήσεως ταύτης πρὸς ἡνωμένην δέησιν. Ἰδιαιτέρως δὲ ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν λυπηρὰν θέσιν τῶν Ἰουδαίων εἴς τινας Εὐρωπαϊκὰς χώρας, τὴν γενικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικιστικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον περιορίζει τὰ Χριστιανικὰ ἰδεώδη τὰ σκοποῦντα τὴν ἀνοικοδόμησιν νέου κόσμου, τὰ διάφορα σχέδια οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως, ἅτινα παλαίουν πρὸς μεγίστας δυσχερείας, καὶ τὴν θλιβερὰν περικοπὴν τῆς Χριστιανικῆς προσπαθείας τῶν Ἱεραποστολῶν, λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης οἰκονομικῆς κρίσεως εἰς πολλὰς χώρας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁρμῶνται αἱ Ἱεραποστολαί αὗται.

Ἀπέναντι τῆς παγκοσμίου ταύτης καταστάσεως ἡ ἀνάγκη Χριστιανικῆς ἑνότητος καθίσταται εἴπερ ποτὲ καὶ σήμερον ἐπιτακτική. Διότι ἡ ἀποτελεσματικὴ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἐξαρτηθῇ μεγάλως ἐκ τῆς μεταξύ μας ἐμφανίσεως ἑνότητος, ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς πίστεώς μας καὶ ἐκ τῆς πραγματικότητος τῆς ἀγάπης ἡμῶν. Ἐὰν ὅμως ἤμεθα ὡπλισμένοι δι' ὅλης τῆς πανοπλίας τοῦ Θεοῦ, τί δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Εὐαγγελισμὸν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου ἐν τῇ γενεᾷ ἡμῶν;

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ δύο ἀρχιεπισκόπων καὶ τριάκοντα δύο Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τῶν Προέδρων τῶν Συνόδων τῆς Πρεσβυτερικῆς Ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Οὐαλίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας, τῶν Προέδρων τῶν Συμβουλίων ὅλων τῶν Ἀνεξαρτήτων Ἐκκλησιῶν τῆς Μ. Βρεττανίας, τῶν Γεν. Γραμματέων τῆς Βρεττανικῆς καὶ τῆς Σκωτικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, τοῦ Γεν Γραμματέως τῆς Λονδινείου Φυλλαδικῆς Ἑταιρίας καὶ ὅλων τῶν Ἱεραποστολικῶν Ἑταιριῶν, τῆς Μ. Βρεττανίας, τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος τῶν Νέων καὶ τῆς Χ. Ἑνώσεως τῶν Νεανίδων, τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου, μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀρχηγῶν τῆς οἰκουμενικῆς Εὐαγγελικῆς παρατάξεως).

Ἐκ τῶν Γραφείων τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου
19 Russell Square—Λονδῖνον.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1935

Κυριακή 6 Ἰανουαρίου.

Θέματα διὰ κηρύγματα καὶ ὁμιλίας:

Ἐμπιστοσύνη: Ἰωάν. ιδ΄. 1, Μάρκ. ια΄. 22, 24, Α΄. Τιμόθ. δ΄. 10.

Ἀδελφοσύνη: Α΄. Ἰωάν. α΄. 3, 7, Ἰωάν. ιη΄. 21.

Ὑπηρεσία: Ματθ. κε΄. 40, Ματθ. κη΄. 19, 20, Ματθ. κδ΄. 14.

Ἐλπίς: Πράξ. κς΄. 6, Ρωμ. η΄. 18-25, Α΄. Θεσσ. α΄. 3, 9-10.

Δευτέρα 7 Ἰανουαρίου.

Ἡ ἀνθρωπίνη ἀνάγκη—Μετάνοια.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ πάσης ἀνθρωπίνης ἀνάγκης τῆς τε παρούσης ζωῆς καὶ τῆς μελλούσης.

Διὰ τὸ τετελεσμένον ἔργον τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἐντολὴν Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὀπαδούς Του, ὅπως κηρύξωσι τοῦτο πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐξομολόγησις: Ὅτι πλειστάκις ἠμελήσαμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὴν φωνὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀνάγκης.

Ὅτι ἡ ἡμετέρα ἰδιοτέλεια, ὑπερηφανία, πνευματικὴ νωθρότης καὶ ἔλλειψις ἀγάπης πολλάκις ἐγένοντο αἴτια ἐπιβραδύνσεως τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Θεοῦ.

Ὅτι ἡ σκληροκαρδία ἡμῶν κωλύει τὴν ἀληθῆ μετάνοιαν.

Δέησις: Ὅπως ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μαλακύνῃ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπως δώσῃ εἰς τὰ ἁπανταχοῦ τέκνα Του τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ἀναγκῶν τῶν ἄλλων.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Ρωμ. γ΄. 1-26, Γαλάτ. ε΄. 1-26, Ψαλμ. να΄.

Τρίτη 8 Ἰανουαρίου.

Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ κόσμῳ—Πίστις.

Εὐχαριστία: Διότι ἡ παγκόσμιος Ἐκκλησία περιλαμβάνει λαοὺς παντὸς ἔθνους καὶ γλώσσης.

Διότι ὁ Θεὸς τιμᾷ τὴν Ἐκκλησίαν Του, παρέχων εἰς αὐτὴν ὁλοὲν περισσοτέρας εὐκαιρίας καὶ δυνάμεις πρὸς μαρτυρίαν.

Διότι παρ᾽ ὅλην τὴν ἔλλειψιν πιστότητος καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, τὸ Εὐαγγέλιον παραμένει δύναμις Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν.

Ἐξομολόγησις: Ὅτι ἡ ἀτελὴς σημερινὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ὀφείλεται εἰς ἀσθενῆ πίστιν καὶ ἀδράνειαν τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ὅτι ἡ ἔλλειψις ταπεινοφροσύνης παρεμποδίζει τὴν δέουσαν ἀναπαράστασιν τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀγγέλματος Αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον.

Δέησις: Ὑπὲρ νέας καὶ καλλιτέρας κατανοήσεως τῶν ἐν Χριστῷ ὑπαρχόντων πνευματικῶν θησαυρῶν. Ὑπὲρ βαθυτέρας πεποιθήσεως εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ὅπως πραγματοποιήσῃ τὴν Βασιλείαν Του ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπακοῆς τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ.

Ὑπὲρ κραταιᾶς ἀναζωογονήσεως τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας (Ἰωάν. ιζ΄. 9).

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Πράξ. β΄. 1-21, Ματθ. ις΄. 13—28, Κολ. α΄.

Τετάρτη 9 Ἰανουαρίου.

Τὰ ἔθνη τῆς γῆς.- Ἀδελφοποίησις.

Εὐχαριστία: Διὰ τοὺς παράγοντας, οἵτινες περιορίζουν καὶ ἀναχαιτίζουν τὰς ἰδιοτελεῖς φιλοδοξίας καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων.

Διὰ πᾶν ὅ,τι τὰ ἔθνη δύνανται νὰ μεταδώσουν εἰς ἄλληλα.

Ἐξομολόγησις: Ἐθνικῆς ἰδιοτελείας καὶ καχυποψίας καὶ πάσης ἀνελευθέρου διεθνοῦς πολιτικῆς.

Θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας καὶ συχνῆς καταπατήσεως τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λόγου.

Δέησις: Ὑπὲρ νέας συναισθήσεως ἀδελφοσύνης μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς γῆς

Ὑπὲρ πάντων τῶν πεφωτισμένων καὶ συνετῶν ἀρχηγῶν καὶ συμβούλων εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ τὰς διεθνεῖς ὑποθέσεις.

Ὑπὲρ συμβολῆς ἑνὸς ἑκάστου ἔθνους τῆς γῆς εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τῆς ἐλευθέρας προσφορᾶς τῶν εἰδικῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων εἰς τὸ γενικὸν καλόν.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Ρωμ. ιβ΄, Ἡσαΐα β΄. καὶ γ΄, Μιχαία δ΄. Ἀποκάλ. κα΄. 1-7 25-27.

Πέμπτη 10 Ἰανουαρίου.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ κόσμου—Ὑπακοὴ καὶ Ὑπηρεσία.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν παγκόσμιον ἀφύπνισιν καὶ ἀντίληψιν ὅτι τὸ κεντρικὸν καὶ οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς Χριστιανικῆς ὑπηρεσίας εἶναι ἡ διάδοσις τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας.

Διὰ τὴν φωνὴν πολλῶν ἡγετῶν, οἵτινες καλοῦν τοὺς ὁμοεθνεῖς τῶν εἰς εὐρὺν Εὐαγγελισμόν.

Διὰ τὴν αὐξάνουσαν αὐτοσυντήρησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἰθαγενῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν.

Ἐξομολόγησις: Τῆς περιωρισμένης νοοτροπίας, μὲ τὴν ὁποίαν πολλοὶ Χριστιανοὶ κρίνουν τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ κόσμου.

Τῆς ἀναισθησίας πολλῶν ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν ἤκουσαν ἀκόμη τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τῆς μεγάλης ἡμῶν πεποιθήσεως εἰς τὰ ἀνθρώπινα μέσα, καὶ ὄχι εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δέησις: Ὅπως ἀντιληφθῶμεν τῆς ἀληθείας ὅτι πᾶς Χριστιανὸς καλεῖται νὰ ἦναι ἱεραπόστολος, τουτέστι νὰ κάμνῃ γνωστὸν τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς πλη-

σίον του ἀνθρώπους καὶ ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη σχέσις εἶναι εὐκαιρία πρὸς τοιοῦτον εὐαγγελισμόν.

Ὅπως ἀντιληφθῇ ἡ Ἐκκλησία, ὅτι αὐτὴ δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς παρούσης γενεᾶς.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Μάρκ. ις', Ἡσαΐα μα'. Πράξ. α'. 1-11.

Παρασκευὴ 11 Ἰανουαρίου.

Ἐθνικαὶ καὶ παγκόσμιαι προσπάθειαι ὑπὲρ τῆς νεολαίας, τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν Χριστιανικὴν οἰκογένειαν, διὰ τὰ Κυριακὰ σχολεῖα, διὰ πᾶσαν προσπάθειαν σκοποῦσαν τὴν πνευματικὴν εὐημερίαν τῆς νεολαίας, διὰ τὸ πνευματικὸν ἐνδιαφέρον τὸ παρατηρούμενον κατ' αὐτὰς μεταξὺ τῆς νεολαίας.

Ἐξομολόγησις: Ἐλλείψεως προθυμίας, ὅπως δοθῇ εἰς τὴν νεολαίαν εὐρυτέρα δρᾶσις εἰς τὸ ἔργον τῆς Χριστιανικῆς προσπαθείας.

Ἀμελείας τῆς οἰκογενείας ὡς τοῦ ὑπερτάτου μέσου Χριστιανικῆς ἀνατροφῆς.

Δέησις: Ὅπως ἡ παροῦσα γενεὰ τῆς νεολαίας στηριχθῇ ἰσχυρῶς ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅπως πάντες οἱ διδάσκαλοι ἐκτιμήσωσι πλήρως τὰς εὐθύνας αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν κατεύθυνσιν τῆς νεολαίας, καὶ δεόντως χρησιμοποιήσωσι τὰς πρὸς τοῦτο εὐκαιρίας των.

Ὅπως οἱ ἐνθουσιασμοὶ τῆς νεολαίας κατευθυνθῶσιν ὀρθῶς πρὸς τὰ ὄντως ἀγαθά.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Α'. Σαμ. γ'., Ἰωήλ. β'. 18-32, Α'. Ἰωάν. β'. 1 17.

Σάββατον 12 Ἰανουαρίου.

Τὸ Χριστιανικὸν καθῆκον πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.
Αἱ πρὸς τοὺς ἀποβλήτους καὶ τὰς πρωτογενεῖς φυλὰς ἱεραποστολαί.

Εὐχαριστίαι: Διὰ τὴν αὐξάνουσαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν προσέλευσιν Ἰουδαίων εἰς πολλὰς χώρας.

Διὰ τὴν ἀθρόαν προσχώρησιν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἀποβλήτων καὶ πρωτογενῶν φυλῶν τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἄλλων χωρῶν.

Διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Χριστιανῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ὑπὲρ τῶν ἁπανταχοῦ μειονοτήτων.

Ἐξομολόγησις: Τῆς θλιβερᾶς αὐξήσεως τοῦ Ἀντισημιτισμοῦ εἰς πολλὰ Χριστιανικὰ ἔθνη.

Τῆς βραδύτητος, μεθ' ἧς ἀνταποκρίνονται οἱ ἁρμόδιοι εἰς τὰς ἐπειγούσας ἐκκλήσεις τῶν καταδυναστευομένων καὶ δυστυχούντων λαῶν.

Δέησις: Ὑπὲρ μεγαλειτέρου βαθμοῦ εὐαισθησίας πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καταδυναστευομένων καὶ ἀπροστατεύτων. Ὅπως δοθῇ εἰς τὸν κόσμον νέος ὁραματισμὸς τοῦ Χριστοῦ, ὅστις προθύμως καὶ ἀπροσωπολήπτως δέχεται ἄνδρας καὶ γυναῖκας παντὸς ἔθνους καὶ πάσης τάξεως.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: Ρωμ. ια'., Α'. Κορ. α'. 18-31, Ἀποκ. ζ'. 9-17.